

máj – jún – júl 2014

OECD V SKRATKE

Informačný dvojmesačník Stálej misie Slovenskej republiky pri OECD v Paríži

Číslo: 22 Ročník: 4

Vážení spolupracovníci,

nové číslo dvojmesačníka sumarizuje aktivity na pôde OECD od konania zasadnutia Rady OECD na ministerskej úrovni, ktoré tento rok bolo o čosi skôr ako zvyčajne. To nám následne umožnilo sústrediť sa viac aj na agendu, ktorá súvisí s reflexiou nastavenia procesov organizácie, s ambíciou zvýšiť efektivitu jej činnosti a relevantnosti výstupov. Pomerne veľa diskusií v jednotlivých výboroch bolo venovaných príprave rozpočtu OECD na ďalšie dvojročné obdobie 2015 – 2016, iniciatíve OECD „Value for Money“ a výstupom pracovnej skupiny zameranej na vnútorné riadenie organizácie (governance). Jej záber bol prednostne orientovaný na nastavenie rozhodovacieho procesu, ako aj na pracovné metódy týkajúce sa prednostne stanovovania priorít, globálnych vzťahov a riadenia horizontálnych projektov. Prirodzene, tento proces bude pokračovať. Priestor na vylepšovanie, zvlášť v čase doznievajúcich dopadov krízy, je potrebný.

OECD v tomto období opätovne prichádza s publikáciami a štatistikami v oblasti merania blahobytu, zeleného rastu, v koncepte globálnych hodnotových reťazcov, v rozvojovej agende, dopravnej a poľnohospodárskej politike a v zodpovednom podnikovom správaní. V kontexte udalostí na Ukrajine je sledovanie energetickej bezpečnosti a efektívnosti vo všetkých energetických nosičoch prioritou aj pre stálu misiu. Na pôde OECD sme si pripomenuli desiate výročie vstupu šiestich členských krajín OECD do EÚ v roku 2004, úspešnosť reformného úsilia vlády Portugalska a hostili sme viacerých významných medzinárodných činiteľov. Medzi nimi spomeniem predovšetkým predsedu odchádzajúcej Európskej komisie Josého Manuela Barrosa. Jeho vystúpenie len potvrdilo množstvo prienikov v jednotlivých sektorových politikách EÚ a OECD.

V kontexte prípravy „Ekonomického prehľadu SR 2014“ sa v Bratislave uskutočnila misia OECD na politickej úrovni, nezvyčajne zložená zo zástupcov dvoch direktoriátov OECD – Ekonomického direktoriátu a Direktoriátu pre verejnú správu a územný rozvoj. Misia bola príležitosťou prediskutovať aj aktuálny stav prípravy projektu angažovania OECD v reforme verejnej správy SR. Z tohto dôvodu Vám prinášame rozhovor s vedúcou služobného úradu Ministerstva vnútra SR Denisou Sakovou.

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

teší ma, že sa Slovensko prostredníctvom dobrovoľného príspevku z finančného mechanizmu spravovaného Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR prihlásilo k aktivitám regionálneho programu euroázijského regiónu, súčasťou ktorého je aj dialóg OECD s vládou Ukrajiny. Ten je realizovaný v dvoch hlavných líniách – bilaterálne medzi OECD a Ukrajinou, ako aj prostredníctvom zapojenia OECD do úsilia medzinárodnej komunity. Prirodzene, formát V4 aj na pôde OECD vytvára príležitosti a potenciál pre krajiny V4 byť príspevkom v tomto procese.

Dovoľte mi, už v čase začínajúcich letných dovoleniek, opätovne sa Vám poďakovať za spoluprácu s tímom Stálej misie SR pri OECD a popriať Vám príjemný letný oddych.

Ingrid Brocková
veľvyslankyňa a sídla predstaviteľka SR pri OECD

Strategické priority a horizontálne projekty OECD

Meranie pokroku a blahobytu v spoločnosti

Zdroj: OECD

OECD spustila koncom júna interaktívny nástroj „*OECD Regional Well-Being*“, ktorý umožňuje porovnanie kvality života medzi jednotlivými regiónmi v krajinách OECD. Porovnať je možné 362 regiónov v krajinách OECD v ôsmich oblastiach, ktorými sú prístup k službám, občianska angažovanosť, vzdelanie, práca, životné prostredie, príjem, zdravotný stav a osobná bezpečnosť. Porovnania sú postavené na regionálnej databáze pre indikátory, ktorými sú čistý príjem domácností, očakávaná dĺžka života, percento vrážd, prístup k širokopásmovému prenosu, volebná účasť, úroveň vzdelania pracovnej sily, nezamestnanosť a úroveň znečistenia ovzdušia. Cieľom nástroja je poskytnúť obraz o rozdieloch medzi jednotlivými regiónmi v krajinách OECD a jeho ambíciou je poslúžiť tvorcom politik na národnej alebo regionálnej úrovni v snahe o znižovanie týchto rozdielov. Podľa riaditeľa Direktoriátu OECD pre verejnú správu a územný rozvoj Rolfa Altera, ktorý prezentoval tento nástroj vo Výbore EÚ pre regióny v Bruseli: „*Miesto, kde ľudia žijú, má významný vplyv na kvalitu ich života*“.

Interaktívna mapa, ktorá poskytuje obrovské množstvo rôznych kombinácií porovnaní, umožňuje na škále 0 až 10 (10 je najlepšie) porovnanie regiónov v rámci jednej krajiny, ako aj vzájomné porovnanie s inými regiónmi či jednotlivými krajinami navzájom. Pre jednotlivé oblasti zároveň vygeneruje informáciu o blízkom regióne, ktorého hodnotenie je porovnateľné so zadaným regiónom.

Porovnania pre SR je možné uskutočniť pre všetky štyri regióny SR (**Bratislava, západné, stredné a východné Slovensko**). K zaujímavým zisteniam patrí napríklad, že región Bratislava získal skóre 10.0 z 10 v oblasti dosiahnutého vzdelania pracovnej sily aspoň na úrovni stredoškolského stupňa, čím región získava prvenstvo v SR a v porovnaní s ostatnými regiónmi OECD sa zaraďuje medzi 4% najlepšie umiestnených regiónov pre túto oblasť. Západné Slovensko dosahuje najvyššie skóre v oblastiach vzdelania, osobnej bezpečnosti a prístupu k službám. Východné Slovensko najvyššie body získalo za rovnaké tri oblasti, pričom celkovo za všetky oblasti sú na tom podobne ako východné Slovensko napríklad moravsko-sliezsky región v Čechách alebo východné Slovensko. Stredné Slovensko je najhoršie z pohľadu zdravia zo všetkých štyroch regiónov SR a nachádza sa medzi 6% regiónov v krajinách OECD s najhorším hodnotením pre túto oblasť.

Nástroj je súčasťou iniciatívy OECD pre meranie pokroku a blahobytu spoločnosti „*Index lepšieho života*“, ktorý ide nad rámec tradičných ukazovateľov, akým je hrubý domáci produkt a svojou snahou komplexne merať kvalitu života presahuje klasické ekonomické veličiny.

Tento zaujímavý a užívateľsky mimoriadne atraktívny nástroj možno nájsť na <http://www.oecdregionawellbeing.org/index.html>. Publikácia na základe nástroja sa očakáva v októbri tohto roka.

Obe foto: OECD

OECD priebežne spúšťa viaceré **jazykové mutácie** „*Indexu lepšieho života*“. K dnešnému dňu je index dostupný okrem angličtiny a francúzštiny, oficiálnych jazykov OECD, aj v španielčine, ruštine, nemčine a portugálčine. Najnovšiu, portugalskú mutáciu OECD oficiálne odpromovala tesne pred začatím Majstrovstiev sveta vo futbale v Brazílii, za prítomnosti futbalovej legendy Pelého. Od jazykových variácií nástroja si OECD sľubuje jeho väčšiu návštevnosť a propagáciu. K dnešnému dňu už takmer 4 milióny ľudí zo 184 krajín sveta navštívili stránku indexu.

Pripomíname stránku, kde si je možné vytvoriť vlastný index lepšieho života: <http://www.oecdbetterlifeindex.org/>. S týmto nástrojom OECD sa je možné stretnúť aj na sociálnych sieťach, na ktorých komunikačné oddelenie organizácie aktívne propaguje produkty OECD.

Zelený rast a trvalo udržateľný rozvoj

Foto: OECD

Fórum OECD pre financovanie zelených investícií (OECD Green Investment Financing Forum) sa 12. – 13. júna 2014 venovalo predovšetkým skúsenostiam s už zavedenými alebo len sa rozbiehajúcimi **modelmi zelených investičných bánk**, ktorých bolo za posledné roky založených viac ako tucet. Všeobecne ich možno charakterizovať ako národné verejné inštitúcie s limitovaným verejným kapitálom ako doplnkovým zdrojom k súkromnému kapitálu, na účel investovania do nízkouhlíkovej infraštruktúry šetrnej ku klíme. Z diskusie vyplynulo, že neexistuje unikátny model takejto banky, ktorý by vyhovoval rovnako všetkým krajinám (no one-size-fits-all). Pri jej zakladaní sú dôležité faktory, akými sú regionálny rozvoj, globálna konkurencieschopnosť, energetická bezpečnosť, odolnosť infraštruktúry, tvorba pracovných miest a výhoda prvého. Aj keď sa modely existujúcich alebo rozbiehajúcich sa zelených investičných bánk pomerne líšia, fórum OECD poskytuje možnosti na výmenu skúseností a vzájomné učenie sa.

Pri tejto príležitosti v OECD vystúpil bývalý viceprezident USA a zakladateľ a predseda „Generation Investment Management“ **Al Gore**. Vo svojej prezentácii poukázal na narastajúcu koncentráciu CO₂ v atmosfére a potrebu okamžitého konania. Na ilustráciu prezentoval fotografické materiály z viacerých prírodných katastrof za posledné roky, vrátane záplav v Bratislave v lete 2013. Za kľúčové považuje významné navýšenie zeleného investičného kapitálu a súčasné zrušenie dotácií do fosílnych palív. Na viacerých príkladoch ilustroval narastajúci dopad zelených investícií na sektor fosílnych palív. Účastníkov, ako aj členské a nečlenské krajiny OECD, vyzval k zakladaniu národných bánk pre zelené investície a vytvorenie a kapitalizáciu medzinárodnej zelenej investičnej banky za účelom poskytovania úverov alebo inej finančnej pomoci na podporu súkromných investícií do čistých energií v rozvojových krajinách. Podľa jeho slov, aj keď zmena paradigmy nie je jednoduchá, prechod na čisté energie je prínosom pre obe strany (win-win). Podčiarkol unikátnu pozíciu OECD, ktorá by mohla zastávať úlohu lídra v oblasti poskytovania informácií, analýz a podpory pre verejné politiky na urýchlenie spoločného prechodu na čisté energie.

Rada OECD schválila na svojom zasadnutí 15. júla 2014 témy **Fóra OECD pre zelený rast a trvalo udržateľný rozvoj** (GG&SD Forum) na roky 2015 a 2016.

2015 – „*Nová priemyselná revolúcia: úloha systémového myslenia a inovačných politík v propagácii zeleného rastu*“.

2016 – „*Územné plánovanie, využívanie pôdnych zdrojov a zelený rast v mestských oblastiach*“.

Tohtoročné fórum sa bude konať 13. – 14. novembra 2014 v Paríži na tému **sociálnych implikácií zeleného rastu**. Pripomíname, že fórum vzniklo transformáciou Výročného zasadnutia expertov pre trvalo udržateľný rozvoj (AMSDE), ku ktorému bola pripojená problematika zeleného rastu. Prvýkrát sa tento formát konal v roku 2012. Spadá priamo pod Radu OECD, ktorá schvaľuje aj jeho témy. V roku 2012 SR poskytla OECD dobrovoľný príspevok na fórum, súvisiaci s pobytom experta Ministerstva životného prostredia SR v OECD, ktorý sa spolupodieľal, o.i., aj na príprave prvého fóra.

Publikácia „**Indikátory zeleného rastu OECD 2014**“ zverejnená koncom júna, je aktualizáciou prvej publikácie OECD o meraní pokroku smerom k zelenému rastu z roku 2011. Vyšla v sérii publikácií k zelenému rastu. Indikátory zeleného rastu OECD sú v nej aktualizované a rozšírené. Mapuje pokrok krajín smerom k zelenému rastu v štyroch oblastiach: prechod k nízkouhlíkovej ekonomike, efektívnosť zdrojov, zachovanie základne prírodného bohatstva a zlepšenie environmentálnej kvality života ľudí. Celkový obraz o doteraz uskutočnenom pokroku krajín je však zmiešaný. Aj keď väčšina krajín pokročila v prechode na zelenú ekonomiku, či už individuálne, alebo spoločným úsilím viacerých krajín, stále zostáva čo robiť. Publikácia poukazuje aj na to, že počas globálnej hospodárskej a finančnej krízy došlo k poľaveniu tlaku vyvíjaného na životné prostredie. Rizikom spojeným s opätovne sa rozbiehajúcim hospodárskym rastom je však postupné zvyšovanie tlaku na životné prostredie, ktoré môže nastať, a dokonca predbehnúť úroveň pred krízou, ak vlády neuskutočnia potrebné ambiciózne opatrenia. Vyžaduje si to spoločný postup ministerstiev financií,

Rozvojová spolupráca

Obe foto: Stála misia

hospodárstva, priemyslu, ako aj poľnohospodárstva a ďalších, v závislosti od organizácie štátnej správy v tej-ktorej členskej krajine OECD. V časti hovoriacej o národných súboroch indikátorov zeleného rastu inšpirovaných OECD, prináša publikácia stručnú informáciu aj o práci na **národnom súbore indikátorov zeleného rastu SR**, vypracovanom Slovenskou agentúrou životného prostredia.

Link: <http://www.oecd.org/greengrowth/greengrowthindicators.htm>.

Pripomíname, že národný súbor indikátorov zeleného rastu SR je možné nájsť na informačnom portáli rezortu životného prostredia „*Enviroportál*“ alebo na adrese <http://www1.enviroportal.sk/indikatory/kategoria.php?kategoria=623>. Prelinkovanie možno nájsť aj na našom webovom sídle v sekcii horizontálne projekty/stratégia zeleného rastu OECD.

Súčasťou „**Rozvojového týždňa OECD**“, ktorý sa konal v sídle organizácie v Paríži 30. júna až 2. júla 2014, bolo 6. medzinárodné hospodárske fórum o Latinskej Amerike a Karibiku, Globálne rozvojové fórum zamerané na inovácie a rozvoj, ako aj v poradí druhé zasadnutie Rozvojového centra OECD na vysokej úrovni.

Hospodárske fórum o Latinskej Amerike otvoril francúzsky minister financií a verejných účtov Michel Sapin, podľa ktorého hlavným zdrojom ekonomického rastu krajín je ich prírodné bohatstvo. Generálny tajomník OECD Angel Gurría hovoril o intenzívnej spolupráci a angažovanosti krajín Latinskej Ameriky a Karibiku v OECD. Kolumbia je v prístupovom procese do OECD, Kostarika by mala byť ďalšia krajina z tejto oblasti, s ktorou sa začnú rokovania o prístupe, a Peru pripravuje svoje strategické dokumenty, ktoré by mali zabezpečiť jeho približovanie sa k OECD s ambíciou vstupu do organizácie. Hlavným rečníkom hospodárskeho fóra bol peruánsky prezident Ollanta Humala, ktorý predstavil hospodársky rozvoj a úspech svojej krajiny.

Tohtoročné **Globálne rozvojové fórum**, na príprave ktorého sa podieľali spoločne Rozvojové centrum OECD a Direktoriát OECD pre vedu, technológie a priemysel, bolo zamerané na prediskutovanie otázok spojených s využívaním inovácií potrebných na prekonanie pasce strednepríjmových krajín, s podporou inovačných politík pre inkluzívny rozvoj a uplatňovaním inovatívneho prístupu k podpore inkluzívneho rastu. Panelisti sa v jednotlivých blokoch zaoberali vplyvom inovácií na riešenie štrukturálnych rozvojových výziev a zdôraznili nevyhnutnosť prepojenia a využívania inovácií vo všetkých ich podobách na zabezpečenie inkluzívneho rastu aj v kontexte prípravy post-2015 rozvojovej agendy a identifikovania udržateľných rozvojových cieľov.

Zasadnutie **Riadiacej rady Rozvojového centra OECD na vysokej úrovni** bolo rozdelené na štyri tematické bloky: 1) Výhľad OECD v oblasti globálneho rozvoja – zvýšenie produktivity na prekonanie pasce strednepríjmových krajín, 2) národné stratégie pre rozvoj, 3) sociálna súdržnosť pre rast a 4) cesta vpred pre Rozvojové centrum OECD. Zasadnutie otvoril generálny tajomník OECD spoločne s viceprezidentom Uruguaja Danilom Astorim. Na záver zasadnutia Riadiacej rady bolo prijaté spoločné komuniké, v ktorom účastníci ocenili prácu Rozvojového centra OECD a navrhli zameranie jeho činnosti do ďalšieho obdobia. Vyslovili podporu vypracovávaniu multidimenzionálnych prehľadov krajín, multisektorovým analýzám, ocenili možnosť vzájomnej výmeny informácií a pravidelné konanie Globálneho rozvojového centra.

Na Globálnom rozvojovom fóre predstavila OECD publikáciu „**Perspektívy globálneho rozvoja 2014**“ (**Perspectives on Global Development 2014: Boosting Productivity to Meet the Middle-income Challenge**), ktorú vydáva od roku 2010. Tento rok sa publikácia zamerala na trendy v „presune bohatstva“ a zvyšujúcu sa hospodársku dôležitosť rýchlo rastúcich ekonomík a rozvojových krajín vo svete hospodárstva. Presun bohatstva nadobúda väčšie rozmery najmä hospodárskym vzostupom Číny, čo má následne pozitívny vplyv na rozvojové krajiny, ktoré sa snažia pokryť dopyt Číny po prírodných zdrojoch. Avšak aj pri ich najvyššej miere rastu, príjmy v rozvojových

krajinách na jedného obyvateľa, vrátane mnohých krajín so strednými príjmami, nedosiahnu do roku 2050 úroveň rozvinutých krajín. S cieľom znížiť túto priepasť, by sa mali krajiny so strednými príjmami viac zamerať na posilnenie rastu produktivity. Správa identifikuje opatrenia, ktorými môžu krajiny ďalej zvyšovať svoju produktivitu a dosiahnuť udržateľný hospodársky rast. Medzi opatrenia patria poskytovanie znalostných služieb, implementácia politik lepšej regulácie trhu a konkurencieschopnosti, zlepšenie kapitálového trhu a trhu práce a zabezpečovanie efektívnejšej integrácie do globálnych hodnotových reťazcov. Správa pripomína, že rozvoj je viac ako hospodársky rast. Aby nastala skutočná konvergencia štandardov životnej úrovne, musí byť rozvoj inkluzívny, udržateľný a tiež environmentálne udržateľný. Dosiahnuť tento cieľ závisí od schopností vlád jednotlivých krajín nie iba navrhovať, ale najmä implementovať správne politiky a stratégie. Podľa slov generálneho tajomníka OECD Angela Gurríu: „*Oživenie produktivity môže pomôcť posilneniu ekonomického rastu a rýchlejšiemu znižovaniu rozdielov v životnej úrovni v porovnaní s rozvinutými ekonomikami.*“

Viac o publikácii na: <http://www.oecd.org/dev/pgd/pgd2014.htm>.

Sektorové a prierezové politiky

Doprava

Všetky foto: ITF

Tohtoročný **výročný samit ministrov dopravy** Medzinárodného dopravného fóra (ITF) v Lipsku sa 21. – 23. mája 2014 konal na zastrešujúcu tému „**Doprava pre meniaci sa svet**“. Ministerské okrúhle stoly sa venovali železničnej, leteckej a námornej doprave. Otváracie verejné plenárne zasadnutie bolo zamerané na problematiku inovácií prispievajúcich k zmene dopravy a potrebu ich reflektovania v dopravnej politike. Na samite boli schválené strategické materiály ITF: obnovený **mandát** a **nový finančný rámec** dopravného fóra. Na záver zasadnutia bola prijatá **ministerská deklarácia**.

Samitu, na ktorom sa tento rok zúčastnilo viac ako 1 100 zástupcov vlád členských krajín ITF, vedúcich predstaviteľov súkromných spoločností a medzinárodných organizácií, predsedalo Francúzsko. Generálny tajomník OECD Angel Gurría na ňom pripomenul aktuálny ekonomický vývin v zóne OECD z „*Ekonomického výhľadu OECD*“ zverejneného počas Ministerského zasadnutia Rady OECD (MCM) na začiatku mája. Z pohľadu „*meniaceho sa sveta*“ podčiarkol závažné výzvy týkajúce sa starnutia obyvateľstva, pokračujúcej urbanizácie a zmeny klímy. Všetkým týmto výzvam čelí aj sektor dopravy. Vyzdvihol dôležitosť sektoru na uľahčovanie obchodu a pri tvorbe pracovných miest a zručností. Nedostatočné dopravné služby môžu byť príčinou koncentrácie chudoby a prehľbovania nerovností. Potrebne sú také dopravné politiky, ktoré stavajú na ekonomickej a sociálnej inklúzii, zabezpečia prístup ľudí na pracovné miesta a k službám, obe udržateľným environmentálnym spôsobom. Angel Gurría počas samitu oficiálne zverejnil aj publikáciu OECD venujúcu sa nákladom za znečistenie ovzdušia z cestnej dopravy (viac v časti „*Životné prostredie*“).

SR na samite zastupoval štátny tajomník Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja František Palko, ktorý sa zúčastnil na okrúhlym stole ministrov pre železničnú dopravu.

Nasledujúci samit v Lipsku sa bude v roku 2015 venovať téme „**Doprava, obchod a cestovný ruch**“.

Ekonomika

Misia k pripravovanému **ekonomickému hodnoteniu SR v OECD na politickej úrovni** sa konala v Bratislave 10. – 11. júna 2014. Zástupcovia Ekonomického direktoriátu OECD a Direktoriátu pre verejnú správu a územný rozvoj sa stretli s podpredsedom vlády a ministrom vnútra SR Robertom Kaliňákom, so štátnymi tajomníkmi ministerstiev financií, práce, dopravy a školstva, ako aj s viceguvernerom Národnej banky Slovenska Jánom Tóthom. Diskutovali aj s predsedom Rady pre

Obe foto: Stála misia

rozpočtovú zodpovednosť Ivanom Šramkom a hlavným ekonómom Ministerstva financií SR Martinom Filkom. Počas misie ich sprevádzali zástupkyne Stálej misie SR pri OECD.

Cieľom misie na politickej úrovni bolo prediskutovanie návrhu časti ekonomického hodnotenia SR s návrhmi odporúčaní OECD pre SR v oblastiach fiškálnej konsolidácie, zlepšenia efektívnosti verejného sektora a naštartovania rastu v zaostávajúcich regiónoch. Správa bude predmetom rokovania vo Výbore pre ekonomické prehľady (EDRC) v OECD 10. septembra 2014. Zverejnenie „*Ekonomického prehľadu SR*“ sa predpokladá v mesiacoch október alebo november 2014.

Pripomíname, že „*Ekonomický prehľad SR 2014*“ sa bude okrem pravidelného hodnotenia makroekonomického rámca venovať aj voliteľným témam, ktorými sú tento rok **reforma verejného sektora a regionálne vyvážený rast**.

Na príprave ekonomického hodnotenia SR sa podieľali aj experti z Inštitútu finančnej politiky Ministerstva financií SR Gabriel Machlica a Martin Haluš, ktorí v mesiacoch marec až máj 2014 pobudli na pracovnom pobyte v OECD.

Energetika

241. zasadnutie **Riadiacej rady** Medzinárodnej energetickej agentúry (IEA) sa konalo 4. – 5. júna 2014 v Paríži. K hlavným témam patrilo posúdenie aktuálneho vývoja na energetických trhoch (ropa, zemný plyn, uhlie, obnoviteľné zdroje energie, elektrina), pokračovanie asociačného procesu, otázka budúceho sídla IEA a ukončenie prístupového procesu Estónska do IEA, ktoré nadobudlo účinnosť 9. mája 2014. Zasadnutie sa ďalej venovalo Programu práce a rozpočtu (PWB) na roky 2015 – 2016 a dosiahnutiu dlhodobej finančnej stability agentúry.

Vplyv krízy na Ukrajine na dodávky zemného plynu do Európy znovu potvrdil zásadný význam práce IEA v oblasti energetickej bezpečnosti. Riadiaca rada uložila IEA pokračovať v monitorovaní situácie na Ukrajine a analýze jej dopadov na energetické trhy. Práci agentúry zameranej na posilnenie kolektívnej energetickej bezpečnosti bol venovaný brífing výkonnej riaditeľky IEA Marie van der Hoevenovej na ostatnom zasadnutí Rady ministrov EÚ pre energetiku a na stretnutí ministrov energetiky G7 v júni 2014 v Ríme. V spoločnom vyhlásení k energetickej bezpečnosti ministri krajín G7 požiadali IEA, aby v spolupráci s Európskou komisiou vypracovala správu o **alternatívach pre individuálne a kolektívne akcie G7 v oblasti bezpečnosti dodávok zemného plynu**. Výkonná riaditeľka informovala aj o zapojení IEA do vypracovania spoločnej správy OECD a ďalších medzinárodných organizácií zameranej na **lepšie prepojenie politík pre úspešný prechod krajín k nízkouhlíkovej a udržateľnej ekonomike**. Správa bude príspevkom k rokovaniu 21. konferencie zmluvných strán Dohovoru Organizácie spojených národov o zmene klímy (COP21) v roku 2015 v Paríži.

Slovenská republika v diskusii o súčasnej situácii na energetických trhoch informovala o implementácii **Memoranda o porozumení o reverznom toku plynu na Ukrajinu cez SR**. Poukázala na štandardnosť svojho postupu vychádzajúceho z legislatívy EÚ a na skutočnosť, že dohodnuté riešenie je najlepšou možnou alternatívou z hľadiska času a technických podmienok. Riadiaca rada rokovala aj o riešení situácie v dlhodobom **porušovaní povinnosti udržiavania 90-dňových núdzových zásob ropy Austrálie**. Uložila vláde Austrálie prijať okamžité opatrenia na zabezpečenie plnenia Dohody o Medzinárodnom energetickom programe, nakoľko súčasný stav poškodzuje dôveryhodnosť a renomé IEA v globálnej energetickej bezpečnosti.

Riadiaca rada rokovala aj o aktuálnom stave **asociočného procesu** s partnerskými krajinami a schválila odloženie tretieho kola multilaterálnych rokovaní o asociácii plánovaného na jún 2014. Riadiaca rada opätovne posúdi túto otázku v kontexte ďalšieho vývoja na zasadnutí v októbri t.r.

Členské krajiny dosiahli významný pokrok v procese prípravy **Programu práce a rozpočtu (PWB) na roky 2015 – 2016**. Podporili výsledky procesu stanovenia **priorít práce** a ich prepojenie so závermi diskusie o dlhodobej strategickej orientácii

IEA, ktoré sú usmernením pre výkonnú riaditeľku IEA na predloženie návrhu PWB na schválenie Riadiacou radou v októbri 2014. Členské krajiny odsúhlasili postup navrhnutý Výborom pre rozpočet na dosiahnutie **dlhodobej finančnej udržateľnosti IEA**. Riadiaca rada schválila aj **Strednodobú stratégiu IEA pre energetický výskum a technológie na roky 2013 – 2017**.

Medzinárodná energetická agentúra (IEA) v piatom vydaní publikácie o energetických technológiách **„Perspektívy energetických technológií“ (Energy Technology Perspectives 2014)** zverejnenej 12. mája 2014 pri príležitosti konania ministerského stretnutia pre čisté energie (Clean Energy Ministerial) v Južnej Kórei prináša **komplexnú analýzu dlhodobých trendov energetického sektoru a technológií**, ktoré budú rozhodujúce pre dosiahnutie bezpečnej a udržateľnej energetickej budúcnosti.

Špeciálne zameranie *„Perspektív energetických technológií“* na využívanie potenciálu elektrickej energie odzrkadľuje kľúčovú rolu, ktorú bude elektrina zohrávať v ekonomickom raste a rozvoji v prvej polovici 21. storočia. Publikácia prináša ročnú správu o pokroku v globálnom úsilí o nízkouhlíkovú transformáciu. Napriek rozmachu v rozširovaní čistých energetických technológií, najmä v novovznikajúcich ekonomikách, je celkový obraz o pokroku neuspokojivý. Úroveň pokroku je slabšia než v správach z predchádzajúcich rokov. Nateraz sme podľa analýzy IEA na nesprávnej ceste. Globálny rast spotreby uhlia zatieňuje pokrok v rozširovaní obnoviteľných zdrojov energie. Napriek určitému pokroku v niektorých regiónoch sveta sa intenzita emisií skleníkových plynov z výroby elektriny za uplynulých 20 rokov nezmenila. Radikálna zmena na globálnej úrovni už dlho mešká.

„Perspektívy energetických technológií“ prinášajú tri scenáre možného vývoja energetického sektoru a výroby elektriny do roku 2050. Vo všetkých troch scenároch (zvýšenie priemernej globálnej teploty o 6 °C, 4 °C a 2 °C) sa rola elektriny v energetickom systéme bude zvyšovať rýchlejšie než u ostatných energetických zdrojov. Hlavný scenár, ktorý je koherentný s analýzou Medzivládneho panelu pre zmenu klímy, poukazuje na potrebu prijatia opatrení a zladenie úsilia za účelom zásadného zníženia súčasnej závislosti na fosílnych palivách. Podľa dvojstupňového scenára by elektrina mala predstihnúť ropu a stať sa prevládajúcim finálnym nosičom energie. Zistenia IEA poukazujú na potrebu rozsiahlych dodatočných investícií pre dosiahnutie čistej energetickej budúcnosti do roku 2050. Tie budú predstavovať len malý podiel globálneho hrubého produktu a budú vyvážené úsporami energie. Analýza potvrdzuje dávnejšie zistenia IEA – čím dlhšie sa bude transformácia energetického systému odkladať, tým vyššie budú jej náklady.

„Perspektívy energetických technológií“ prinášajú odpovede na viaceré kľúčové otázky týkajúce sa budúcnosti energetického systému: aké náklady si vyžiada prechod k čistému energetickému systému, či je slnečná energia riešením pre dekarbonizáciu dodávok elektriny, ako môžu technológie prispievať k využívaniu výhod zemného plynu v dekarbonizovaných energetických systémoch a či skladovanie energie prinesie zásadnú zmenu energetického systému.

Od prvého vydania v roku 2006 sa *„Perspektívy energetických technológií“* zmenili na sériu publikácií ukazujúcich cesty k udržateľnej energetickej budúcnosti, v ktorej sa výber optimálnych technológií riadi energeticou bezpečnosťou, nákladmi a faktormi ovplyvňujúcimi životné prostredie. Nasledujúce vydania sa zamerajú na skúmanie prínosov technologických inovácií pre dosahovanie klimatických cieľov (2015) a udržateľné energetické systémy v mestách (2016).

Otázky o spoľahlivosti a udržateľnosti energetickej budúcnosti sa často koncentrujú na oblasť investícií. Sú investori pripravení vkladať kapitál do rýchlo sa meniaceho sveta energetiky? Komplexnú odpoveď na mnohé otázky, ako aj výhľad globálnych investičných trendov v energetike do roku 2035 prináša špeciálna kapitola **„Svetového energetického výhľadu 2014“ (World Energy Investment Outlook)**, ktorú Medzinárodná energetická agentúra (IEA) uverejnila 3. júna 2014. Správa poukazuje na **narastúcu úlohu obnoviteľných zdrojov energie a investícií do nich**. Najväčší podiel

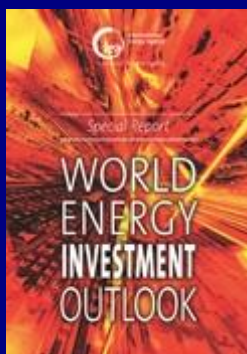
však stále predstavujú **investície do ťažby a prepravy fosílnych palív** a na výstavbu elektrární spaľujúcich fosílnych palív. V období do roku 2035 budú, podľa IEA, ročné investičné potreby na pokrytie svetovej spotreby energie a energetickej efektívnosti stabilne rásť. Až dve tretiny z týchto investícií sa budú realizovať v **novovznikajúcich ekonomikách**, pričom ich ťažisko sa bude presúvať z Číny do statných oblastí Ázie, Afriky a Latinskej Ameriky. Starnúca energetická infraštruktúra a klimatické politiky budú prinášať veľké požiadavky na investície aj v krajinách OECD.

Správa IEA prináša významné zistenia týkajúce sa investičných potrieb pre **udržanie spoľahlivosti dodávok elektriny v Európe do roku 2035**. Je málo pravdepodobné, že súčasný európsky model trhu to umožní. Napriek znepokojeniu politikov a verejnosti z vysokých cien elektriny pre spotrebiteľov, súčasné veľkoobchodné ceny sú asi o 20% nižšie, než si vyžaduje stimulovanie investícií do výstavby nových kapacít. Pokračovanie tejto situácie môže ohroziť spoľahlivosť dodávok elektriny v Európe. Časťou riešenia je zvýšenie cien elektriny pre spotrebiteľov, čo však zvýrazňuje problémy vlád v Európe, ktoré sa súčasne snažia dosiahnuť pokrok v energetickej bezpečnosti, udržateľnosti životného prostredia a konkurencieschopnosti. Podľa IEA **existuje priestor pre rámec politik**, ktorý by umožnil spojiť pokračovanie dekarbonizácie energetiky s nižšími výdajmi na dovoz energie a udržaním dopadov na koncové spotrebiteľské ceny.

Na zvýšenie **energetickej efektívnosti** do roku 2035 bude smerovať až 90% investícií do sektorov **dopravy a budov**, čo odráža ambicióznosť politikov a ich nevyužitý potenciál. Investičné rozhodnutia v rastúcej miere podmieňujú **vládne politiky a stimuly**, nie trhové signály. **Účasť súkromného sektora má rozhodujúci význam pre zabezpečenie investičných potrieb energetiky**. Mobilizácia súkromného kapitálu vyžaduje koordinované úsilie pri odstraňovaní politických a regulačných neistôt. Požiadavky na investície pre zabezpečenie dodávok energie rastú podstatne rýchlejšie **mimo krajín OECD a Číny**, medzi ktorými sú krajiny s vyšším výskytom politickej nestability, slabými inštitúciami a právnym rámcom. IEA konštatuje, že tvorcovia politikov sú vystavení rôznym, často protichodným tlakom, čo vytvára riziko zlyhania v poskytovaní konzistentných signálov investorom, hlavne v oblasti nízkouhlíkových technológií. IEA v správe prináša aj analýzu dynamiky investičných nákladov pre zabezpečenie dodávok **skvapalneného plynu (LNG)** a globálnych dodávok zemného plynu v budúcnosti. Investície do zariadení na skvapalňovanie plynu vytvárajú nové väzby medzi trhmi a zlepšujú bezpečnosť dodávok, avšak vysoké náklady na prepravu LNG môžu utlmiť očakávania európskych a ázijských odberateľov ohľadom nižších cien plynu.

IEA v špeciálnej kapitole skúma i **vlastnícku štruktúru a modely financovania investícií** v rôznych sektoroch energetiky. Hoci sa vynárajú nové typy investorov, dlhodobé a udržateľné financovanie energetických projektov zďaleka nie je zaručené. Najviac dynamiky na trhy vnášajú **menšie spoločnosti a nové subjekty** (príkladom je expanzia bridlicového plynu a nekonvenčnej ropy v Severnej Amerike a rozširovanie technológií obnoviteľných zdrojov energie a energetickej efektívnosti, do ktorých investujú najmä malé firmy a domácnosti). V sektore sa zvyšuje závislosť na externých zdrojoch financovania. V mnohých regiónoch sveta je potrebné umožniť prístup k novým zdrojom financovania (dlhopisy, akcie a zdroje od inštitucionálnych investorov). Tým sa zníži závislosť na prevažne krátkodobých úveroch poskytovaných bankami, ktoré sú obmedzované požiadavkami na novú kapitálovú primeranosť bánk vyvolanú finančnou krízou. Správa poukazuje na nedostatok investícií pre **dosiahnutie stabilizačných klimatických cieľov** a potrebu dosiahnutia **zásadného zlomu** na klimatickej konferencii Organizácie spojených národov v Paríži (2015) pre vytvorenie nového investičného prostredia, čo by umožnilo udržať svet na trajektórii nezvýšenia priemernej teploty o viac ako 2 °C.

Viac na: www.worldenergyoutlook.org/investment.

Medzinárodná energetická agentúra (IEA) v **správe o výhľade trhu so zemným plynom na nasledujúce päťročné obdobie**, uverejnenej 11. júna 2014 v Montreale, prognózuje **2,2%-ný ročný prírastok dopytu** do roku 2019, čo je o 0,2% menej než vo výhľade z roku 2013. Správa sa popri analýze globálneho dopytu, dodávok, obchodu a

investícií v sektore zameriava na úlohu plynu vo výrobe elektriny, jeho potenciálu v námornej doprave a na dôsledky návratu Iránu na medzinárodné trhy s plynom. Napriek mnohým pozitívnym atribútom plynu bol vlni zaznamenaný **nižší rast dopytu** po plyne (+1,2%, spotreba 3500bcm) než pri iných palivách. Nie je prekvapujúce, že ho vo výrobe elektriny predstihli uhlie a obnoviteľné zdroje, neobvyklým bolo vyššie tempo rastu dopytu po ropu (1,4%). Strednodobý výhľad pre plyn ostáva **pozitívny** (projekcia 3980bcm), mierne klesajúci trend sa očakáva v Európe. Podľa IEA môže zvyšovanie podielu plynu v **globálnom energetickom mixe** predstavovať výzvu. Napriek nižšej uhlíkovej stope plynu v porovnaní s inými fosílnymi palivami môže jeho trhový podiel klesať, hlavne vo výrobe elektriny. Najlepším príkladom je Európa, kde plyn nahrádza spaľovanie uhlia. V Ázii lacné uhlie konkuruje plynu a len silné klimatické politiky by mohli preorientovať investície z uhlia na plyn.

V posledných rokoch došlo k zásadným **zmenám** v trhových podmienkach: revolúcia bridlicového plynu v Severnej Amerike, rozvoj nových produkčných regiónov (východná Afrika a východné Stredomorie), vznik obrovských regionálnych rozdielov cien plynu, ktoré sa pre ázijských importérov skvapalneného plynu (LNG) stávajú neudržateľnými a nútia ich podnikat' kroky k zmene kontraktačných podmienok. Zemný plyn sa pokúša o prienik do nových sektorov, akým je **doprava**, kde sa predpokladá do roku 2019 zdvojnásobenie dopytu. Vzhľadom na sprísnenie emisných štandardov po roku 2020 má plyn sľubnú perspektívu v námornej doprave.

Najsilnejší rast dopytu sa očakáva v regiónoch **mimo OECD** (85% prírastok spotreby). Hlavným ťahúňom globálneho dopytu, tvoriacim polovicu prírastku svetovej spotreby plynu **ostane Čína**. Kľúčovým trendom, na ktorý IEA upozorňuje, je **vstup Číny do „zlatého veku plynu“** (koncept rozpracovaný pred tromi rokmi v „Svetovom energetickom výhľade IEA“), ktorého hlavným prvkom je **zdvojnásobenie domácej spotreby** plynu v nasledujúcich piatich rokoch (300bcm), podmienený viac potrebou riešiť znečistenie ovzdušia než ekonomickým rastom. Napriek mohutnému rastu spotreby plynu naprieč čínskou ekonomikou, ktorého novým zdrojom bude **domáca produkcia**, sa pozícia Číny, ako najvýznamnejšieho **importéra plynu**, v prognózovanom období nezmení. IEA očakáva, že rozsiahle domáce dodávky, expanzia novej infraštruktúry, hlavne v strednej Ázii a vybudovanie plynovodu Ruskom do Číny zmenia dynamiku globálnych trhov s LNG. Správa prináša odlišný výhľad **pre Európu**. Slabý dopyt po elektrine a silná podpora výroby energie z obnoviteľných zdrojov energie neumožnia Európe v nasledujúcich piatich rokoch dosiahnuť vrchol dopytu z roku 2010. IEA upozorňuje, že v sledovanom období Európa **významnejšie nezníži závislosť** na ruských dodávkach plynovodmi, ktoré ostanú kľúčovými pre región. Pri nedostatku dodávok zo severnej Afriky môžu byť dodatočné objemy dodané plynovodmi z Ruska a po roku 2019 z Azerbajdžanu. Nedávne úvahy o hojnosti dodávok skvapalneného plynu vyvolané boomom bridlicového plynu v USA sú podľa IEA **zjednodušujúce**. Potrebné exportné zariadenia nie sú vybudované a z dôvodu vysokých nákladov na prepravu plynu je LNG predávaný na trhy s **vysokou cenou**, hlavne ázijské. Región OECD (Severná Amerika a Austrália) má prispieť 40%-nému zvýšeniu produkcie plynu do roku 2019, ale najprv uspokojí domáci dopyt a potom export vo forme LNG, ktorý sa predpokladá najskôr od roku 2016.

Viac na: www.iea.org.

„**Strednodobý výhľad trhu s ropou 2014**“ Medzinárodnej energetickej agentúry (IEA) (Medium-Term Oil Market Report) zverejnený 17. júna 2014 je súčasťou série ročných správ o energetických trhoch, v ktorých agentúra prináša projekciu vývoja primárnych energetických zdrojov na nasledujúce päťročné obdobie. Ročná správa, ktorá poskytuje detailnú analýzu dopytu a dodávok ropy, obchodných tokov a vývoja v odvetví rafinérií, prognózuje 1,3%-ný ročný rast globálneho dopytu (na 99,1mb/d) do roku 2019. IEA poukazuje na dva **rozdielne trendy** v dodávkach ropy: **pokračovanie revolúcie nekonvenčnej ropy** vstupujúcej do novej, zrelšej fázy, ktorá sa rozširovaním ťažby v ďalších krajinách do konca dekády pretransformuje na globálnejší jav. Na druhej strane, pokračujúce **politické a sociálne nepokoje v severnej Afrike a na Blízkom východe** (krajinu MENA) predstavujú riziko pre investície a produkciu **konvenčnej ropy**, na čo poukazuje najnovší vývoj v Líbyi a Iraku. V rámci krajín **OPEC** sa očakáva

najvyšší, 60%-ný prírastok dodávok do roku 2019 od jedinej krajiny, **Iraku**, táto expanzia je však vzhľadom na politické riziká, slabé inštitúcie a obnovu násilia v krajine stále viac ohrozená. Rovnako sa zdá, že plánované oživenie v Líbyi uniká. Zhoršovanie politickej stability a bezpečnosti v regióne MENA predstavuje hlavné riziko pre dodávky OPEC- u (projekcia 37,1mb/d v roku 2019).

Hoci svetový **dopyt po ropе** bude pokračovať v raste (projekcia 100mb/d v roku 2019), kombinácia vysokých cien ropy, výziev v životnom prostredí a technologického pokroku signalizuje, že dopyt, rovnako ako dodávky ropy, pravdepodobne **prejdú procesom transformácie**. Je predpoklad, že pred koncom tejto dekády trh dosiahne bod, po ktorom **dôjde k spomaľovaniu rastu dopytu po ropе**. Hoci vrchol dopytu v iných, než vyspelých krajinách môže byť mnoho rokov vzdialený, **na trhu ako celku** je už v dohľade. Očakáva sa, že región **mimo OECD** predstihne v spotrebe ropy v tomto roku krajiny OECD a zanechá vyspelé ekonomiky ďaleko za sebou. Avšak, aj v novovznikajúcich ekonomikách rastú tlaky na pribrzdzenie spotreby ropy. Vysoké environmentálne náklady nespútananej spotreby ropy a finančné náklady na dotácie cien ropy v krajinách odkázaných na dovoz ropy sú faktormi, ktoré tento trend podporujú. Najevidentnejšie je to v **Číne**, ktorá je druhým najväčším svetovým spotrebiteľom ropy. Emisie zo spaľovania uhlia a ropy predstavujú zdravotné riziko a sú hrozbou pre sociálnu stabilitu. V Číne, obdobne ako v USA, sa zvyšuje trhoví podiel čistejšieho **zemného plynu** na úkor spotreby uhlia a ropy, k čomu prispieva zmena strategickej orientácie čínskej ekonomiky.

V obchode s ropou „**všetky cesty**“ **povedú do Ázie**. Prudko rastúca produkcia ropy v Severnej Amerike zásadne zmenila medzinárodné obchodné toky ropy, ktoré budú pokračovať do konca dekády. Domáca produkcia ropy v USA a Kanade nahradila dovozy a presunula ich na iné trhy. Kým **v Európe** došlo k poklesu dodávok ropy z dôvodu prudkého zníženia aktivít rafinérií, **ázijské dovozy** rástli v absolútnej úrovni i v podiele na globálnom trhu. Do konca tejto dekády sa **Severná Amerika stane čistým exportérom ropy**. Dovozy do Ázie (Čína, krajiny mimo OECD v Ázii) by mali dosiahnuť 22,1 mb/d, (65% medzinárodného obchodu s ropou). Dôležitú úlohu v dodávkach ropy USA na globálne trhy zohráva platný **regulačný rámec obmedzujúci export ropy**. IEA nepredpokladá, že v prognózovanom období dôjde k zmene rámca, môže však poskytnúť určitú flexibilitu pre riešenie črtajúceho sa prebytku ropy na trhu USA.

Podľa projekcie IEA sa **na konci tejto dekády bude obraz ropného trhu značne odlišovať od súčasného**. Tempo a rozsah zmien budú mať ďalekosiahle dôsledky nielen pre ropné trhy, ale aj ekonomiku, klimatickú politiku, medzinárodný obchod a energetickú bezpečnosť.

Malé a stredné podniky

OECD zverejnila 7. júla 2014 výsledky štúdie o podmienkach financovania malých a stredných podnikov (**Financing SMEs and Entrepreneurs 2014**). Na základe hodnotenia 13 kľúčových ukazovateľov získaných priamo od oficiálnych inštitúcií hodnotených krajín štúdia konštatuje, že **malé a stredné podniky naďalej čelia problémom pri získavaní financovania podnikateľských aktivít**, a to aj napriek tomu, že hospodársky rast po kríze oživuje. Nielen začínajúce, ale aj zavedené malé a stredné firmy majú sťažený prístup k finančným zdrojom na inovácie a rozvoj podnikateľských aktivít, čo je závažnou prekážkou pre tvorbu nových pracovných miest. Proces oddlžovania spustený v pokrízovom období pokračoval až do roku 2012 a vo väčšine krajín, ani napriek menovým úľavám, sa nepodarilo obnoviť úroveň úverovania zo strany finančných inštitúcií, pričom striktnějšíe úverové podmienky postihujú práve malé a stredné podniky.

OECD konštatuje, že aj napriek miernemu oživeniu v rokoch 2010 – 2011 poklesol objem poskytnutých úverov v roku 2012 vo väčšine sledovaných krajín a v tých, ktorých mierne vzrástol, nedosiahol stále predkrízovú úroveň. Štúdia poukazuje na skutočnosť, že malé a stredné podniky mali tvrdšie úverové podmienky ako veľké firmy, hlavne vo forme vyšších úrokových sadzieb, kratších lehôt splatnosti a zvýšených požiadaviek na zaistenie úverov. Je to hodnotené ako dôsledok neochoty bánk riskovať platobnú neschopnosť. Aj napriek tomu zostávajú bankové úvery

hlavným zdrojom financovania podnikateľských aktivít.

Hodnotenia sa zúčastnilo 24 členských a štyri nečlenské krajiny OECD (Kolumbia, Rusko, Srbsko a Thajsko). Štúdia je rozdelená na dve časti: v prvej sú prezentované zovšeobecňujúce závery a v druhej sú konkrétne ukazovatele za zúčastnené krajiny. Na vypracovaní časti o Slovensku spolupracovala Slovak Business Agency (bývalá Národná agentúra pre podporu a rozvoj malého a stredného podnikania) s použitím štatistických údajov Národnej banky Slovenska.

Malé a stredné podniky na **Slovensku**, podľa OECD, v roku 2010 predstavovali 99,9% všetkých registrovaných podnikov, pričom 95,7% boli mikropodniky s menej ako deviatimi zamestnancami. Po náraste v roku 2008 úverovanie malých a stredných podnikov v rokoch 2009 – 2010 stagnovalo a v roku 2011 objem poskytnutých úverov klesol o 12%. Aj keď úverovanie všetkých podnikov v roku 2012 kleslo o 3,7%, stále bolo nad úrovňou roku 2007. Podiel malých a stredných podnikov na všetkých podnikových úveroch postupne klesal a zo 79,4% sa dostal na úroveň 65,8%, teda úroveň roku 2007.

Priemerné úrokové miery podnikových úverov postupne klesali a v roku 2012 dosiahli úroveň 2,6%, pričom však pre malé a stredné podniky boli až 3,8%. Okrem toho, komerčné banky požadovali od malých a stredných podnikov zabezpečenie (collateral) úverov na rozvoj a rozširovanie podnikov.

Kapitálové financovanie s verejnou účasťou pokleslo do roku 2012 o 39%, takže zo 14,4 milióna € v roku 2009 kleslo na 6,9 milióna €. Celkovo je úroveň tejto formy financovania podnikov na Slovensku veľmi nízka.

Z ostatných indikátorov štúdia poukazuje na meškanie platieb zo strany odberateľov a spotrebiteľov, ktoré v roku 2008 kleslo na menej ako 10 dní, ale v roku 2012 znovu vzrástlo na 21 dní. Bankroty podnikov z roku 2007 (169 ročne) vzrástli 2,45-krát do roku 2011. Aj keď v roku 2012 ich počet klesol o 4%, podiel malých a stredných podnikov predstavoval 94,2%.

V závere komentár o Slovensku popisuje štátnu podporu malých a stredných podnikov formou pôžičkových a záručných mechanizmov realizovaných prostredníctvom štátnych bánk (Slovenská záručná a rozvojová banka a Eximbanka SR) a Národnej agentúry pre podporu a rozvoj malého a stredného podnikania. Štátom garantované úvery od roku 2007 síce rástli, ale v roku 2012 ich objem poklesol o 13,2% na úroveň 145 miliónov €. Dôvodom poklesu bolo neskoršie spustenie podporného programu EÚ Jeremie. Nová vláda v roku 2012 rozhodla posilniť podporu malých a stredných podnikov prostredníctvom štátnych bánk, keď Eximbanke SR navýšila záručný fond o 60 miliónov €. Okrem toho by mal program EÚ Jeremie na dva roky poskytnúť malým a stredným podnikom rôzne schémy finančnej podpory v celkovej výške 283,3 miliónov €. Pozitívnym prvkom je aj uplatňovanie operačného programu EÚ, do ktorého sa do konca roku 2012 zapojilo 492 podnikov, z toho 96% zo skupiny malých a stredných.

Viac na <http://www.oecd.org/cfe/smes/financing-smes-scoreboard-2014.htm>.

Obchod

OECD v spolupráci so Svetovou obchodnou organizáciou a Svetovou bankou pripravili pre stretnutie ministrov obchodu krajín G20 (Sydney, 19. júla 2014) **správu o výzvach, príležitostiach a implikáciách, ktoré globálne hodnotové reťazce (Global Value Chains – GVCs) predstavujú pre formovanie hospodárskej politiky**. Správa je plnením záverov samitu krajín G20 zo septembra 2013, keď vrcholní predstavitelia týchto krajín vyzvali, aby práce na výskume globálnych hodnotových reťazcov pokračovali ďalej a bol analyzovaný ich vplyv najmä na obchod, hospodársky rast, vytváranie pracovných miest a distribúciu pridanej hodnoty prostredníctvom GVCs.

Štúdium GVCs prinieslo **nový pohľad na prepojenie obchodu, investícií, služieb a know-how**, ktoré sa stávajú určujúcim faktorom budúcich obchodných tokov a rozmiestňovania investícií, ako predpokladu ďalšieho hospodárskeho rastu. Rast GVCs zvýšil previazanosť ekonomík a viedol k rastúcej špecializácii v konkrétnych

fázach reťazcov. Viac ako 70% svetového obchodu predstavujú medziprodukty, služby a investičné statky. Dôchodok vytvorený v rámci GVCs sa za posledných 15 rokov zdvojnásobil. Nie všetky krajiny a firmy sa však rovnakou mierou na GVCs podieľajú. Táto rôznorodosť je ovplyvnená objektívnymi faktormi, akými sú špecifická geografická poloha či disponibilita nerastných surovín. Relevantné sú však aj podmienky vyplývajúce z hospodárskej politiky krajín, medzi nimi podnikateľské a investičné prostredie, vzdelanostná úroveň, stav infraštruktúry apod. V tomto zohráva hospodárska politika vlády rozhodujúcu úlohu, aj keď, jednotné a jediné riešenie („silver bullet“) pre všetky krajiny neexistuje.

Hospodárske politiky krajín by mali preto reagovať na túto novú realitu tak, že budú vytvárať podnikateľské prostredie, ktoré urobí krajinu atraktívnou pre zapojenie sa do GVCs.

Správa preto zdôrazňuje nasledovné priority hospodárskej politiky krajín G20:

- Ratifikovať a začať okamžite vykonávať Dohodu Svetovej obchodnej organizácie o uľahčovaní obchodu.
- Ešte predtým, než bude ratifikačný proces v rámci Svetovej obchodnej organizácie dokončený, rozvinuté krajiny by mali začať poskytovať technickú pomoc rozvojovým krajinám pri plnení ich záväzkov na uľahčovanie obchodu.
- Zlepšovať efektivitu sektoru služieb, ktoré sú katalyzátorom fungovania GVCs.
- Dôsledne plniť záväzok boja s protekcionizmom a odvolať všetky reštriktívne opatrenia prijaté v boji s krízou, zvlášť netarifné prekážky obchodu.
- Riešiť problémy dodávateľsko-odberateľských vzťahov s cieľom vytvoriť čo najväčší priestor pre zapájanie malých a stredných podnikov do GVCs.
- Dbáť na to, aby preferenčné obchodné a investičné dohody vytvárali lepšie podnikateľské prostredie, a nie naopak.
- Vykonávať aktívnu politiku trhu práce, politiku podpory investícií, podpory vzdelávania a odbornej prípravy tak, aby ponuka pracovných síl lepšie zodpovedala dopytu, a súčasne vyvinúť primeranú sociálnu záchranú sieť pre tých, ktorí sa ťažšie prispôbujú novým požiadavkám.

Správa zdôrazňuje, že liberalizácia obchodu je nevyhnutnou, ale nedostačujúcou podmienkou pre efektívne využívanie GVCs. Fungovanie GVCs vyžaduje aj efektívny rámec hospodárskej politiky, ktorý umožní, aby krajiny a firmy vyťažili z účasti v GVCs čo najväčší úžitok pri využívaní existujúcich výrobných kapacít a prelievania zahraničných investícií, vedomostí a inovácií. Správa zároveň zdôrazňuje, že prínos z účasti v GVCs nie je automatický, a preto sa autorské inštitúcie budú aj naďalej venovať štúdiu tejto problematiky s cieľom čo najúčinnejšie identifikovať podmienky prínosu GVCs.

Pôdohospodárstvo

Na tlačovej konferencii v Ríme sa 11. júla 2014 stretli generálny tajomník OECD Angel Gurría a generálny riaditeľ Organizácie pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO) José Graciano da Silva, aby spoločne zverejnili tohtoročný **„Poľnohospodársky výhľad OECD a FAO na roky 2014 – 2023“**, ktorý prináša projekcie cien, trhov a produkcie hlavných agrokomodít v strednodobom horizonte.

Hlavným odkazom „*Poľnohospodárskeho výhľadu*“ je, že **svet bude schopný vyprodukovať dostatok potravín a tak vyhovieť výzve narastajúceho počtu globálnej populácie**. Podľa generálneho tajomníka OECD Angela Gurríu sme pritom „*už dnes schopní vyprodukovať dostatok potravín na pokrytie populačného nárastu do roku 2025, odpad z potravinového reťazca je však príliš významný.*“ Pritom počas nadchádzajúceho desaťročia budú viac ako 75% nárastu poľnohospodárskej produkcie zabezpečovať rozvojové krajiny, predovšetkým v Ázii a Latinskej Amerike. Očakáva sa, že dopyt po poľnohospodárskych výrobkoch zostane stabilný, aj keď bude v porovnaní s posledným desaťročím narastať pomalšie. Hlavnou zložkou ľudskej stravy zostanú obilniny, ale rast príjmov a urbanizácie, ako aj zmena základných stravovacích návykov prispievajú k prechodu na výživu s vyšším obsahom bielkovín, tukov a cukru. Predpokladá sa, že živočíšna výroba a produkcia biopalív porastú rýchlejšie ako rastlinná výroba. Najväčšia časť zo zvýšenej produkcie bude pochádzať

z oblastí, kde sú určujúcimi faktormi dostupnosť vodných a pôdných zdrojov a čo najmenej obmedzujúce politické regulačné opatrenia. Svetovú produkciu rýb bude riadiť predovšetkým nárast dôležitosti akvakultúry v rozvíjajúcich sa krajinách.

Po období neobvykle vysokých cien sa **agrárne trhy vracajú do normálu**. Nemali by sme sa s tým však uspokojiť a spraviť viac v oblasti agrárneho obchodu, zvyšovania produktivity sektoru a boji proti chudobe. „*Vlády by sa mali viac zamerať na sociálnu ochranu pre najzraniteľnejšie skupiny obyvateľstva a vytvoriť nástroje na pomoc poľnohospodárom na zvládanie rizika a investovania do produktivity poľnohospodárstva, a to inkluzívnym a udržateľným spôsobom, čo bude patriť medzi výzvy nasledujúceho desaťročia,*“ povedal počas tlačovej konferencie Angel Gurría. OECD bude naďalej pokračovať v akcentovaní „*lepších poľnohospodárskych politik pre lepší život*“. Keďže prístup obyvateľstva k potravinám zostáva kľúčovou výzvou, je potrebné viac pracovať aj na strane poľnohospodárskeho obchodu, pričom výstupy z 9. ministerskej konferencie Svetovej obchodnej organizácie na Bali sú dôležité z pohľadu agrárneho obchodu. Netreba však zabúdať ani na programy, akým je napríklad „Aid for Trade“ alebo infraštruktúru ekologického poľnohospodárstva, viac sa zamerať na prehodnocovanie politik v oblasti biopalív a pokračovať v odstraňovaní dotácií narušajúcich trhy. V tohtoročnom výhľade je dôraz kladený aj na dôležitosť agrárneho výskumu a vývoja a znižovanie pozberových strát a odpadu z celého potravinového reťazca.

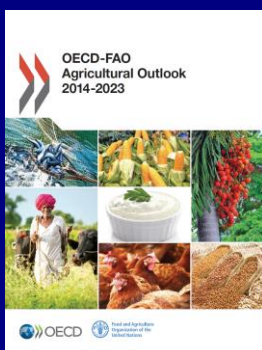
K súčasnej situácii v Rusku a na Ukrajine generálny tajomník OECD uviedol, že obe krajiny sú veľkými poľnohospodárskymi producentmi a hráčmi na agrárnych trhoch, pričom zatiaľ, našťastie, nie je badať výrazný dopad situácie na agrárne trhy. Počas minulého roka boli prijaté významné zmeny v agropolitikách USA (Farmársky zákon) a EÚ (reforma Spoločnej poľnohospodárskej politiky), správa sa im však podrobnejšie nevenuje (viac bude OECD o nich informovať v „*Monitoringu a hodnotení poľnohospodárskych politik OECD*“ v septembri t.r.).

Špeciálna kapitola sa tento rok zameriava na **Indiu**, jedného z kľúčových partnerov OECD, druhú najľudnatejšiu krajinu na svete s najväčším počtom farmárov, zároveň však s najvyššou mierou potravinovej nedostatočnosti. Podľa „*Poľnohospodárskeho výhľadu*“ čaká Indiu **relatívne optimistický scenár** – predpokladá sa, že si udrží rast produkcie aj spotreby potravín, a to predovšetkým vďaka sektorom s najvyššou pridanou hodnotou. Nový indický zákon o potravinovej bezpečnosti je doteraz najväčším programom zabezpečujúcim právo na potraviny. Je postavený na prídelloch dotovaných obilnín (90% pod maloobchodnou cenou) pre vyše 800 miliónov ľudí. Zavedenie tohto programu do praxe bude však veľkou výzvou pre indickú vládu. Podľa generálneho riaditeľa FAO Josého Graciana da Silvu: „*Táto kapitola ukazuje, že krajina, kde sa nachádza až štvrtina hladujúcich na svete, sa vydala smerom k zabezpečeniu potravinovej bezpečnosti pre svojich obyvateľov*“. Zaradenie Indie do správy je významné, keďže z pohľadu ďalšieho desaťročia bude India patriť medzi významné poľnohospodárske krajiny.

Tento rok ide o desiate vydanie spoločného poľnohospodárskeho výhľadu OECD a FAO, a zároveň 20 rokov, čo OECD vydáva poľnohospodársky výhľad. Podľa Josého Graciana da Silvu: „*Správa sa v priebehu desiatich rokov stala významnou referenčnou porovnávacou štúdiou pre predikciu diania na agrárnych trhoch, a zároveň patrí k našim vlajkovým publikáciám*.“ Angel Gurría to komentoval nasledovnými slovami: „*Poľnohospodársky výhľad je každoročne mimoriadne očakávanou správou, ktorá je však následne vždy výrazne kritizovaná. Umožňuje to však rozprúdenie diskusie o závažných globálnych témach*.“ Z pohľadu SR ide o druhý najvýznamnejší výstup OECD pre sektor poľnohospodárstva (hneď po každoročnom „*Monitoringu a hodnotení poľnohospodárskych politik OECD*“).

Viac na <http://www.oecd.org/site/oecd-faoagriculturaloutlook/>.

V máji a júni zasadali dve zo štyroch poľnohospodárskych schém OECD. V poľskej **Varšave** sa 19. – 23. mája 2014 konalo **16. zasadnutie vedúcich inšpekčných služieb Schémy OECD pre uplatňovanie medzinárodných noriem pre ovocie a zeleninu**,

Všetky foto: ŠVPS SR

kde SR zastupuje Štátna veterinárna a potravinová správa SR (ŠVPS SR). **Výročné zasadnutie Schémy OECD pre odrodovú certifikáciu osív** sa tento rok konalo 12. – 13. júna v Záhrebe. V tejto schéme SR zastupuje Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky (ÚKSÚP).

Zasadnutie vedúcich inšpekčných služieb Schémy pre ovocie a zeleninu otvoril poľský minister poľnohospodárstva Marek Sawicki, ktorý zdôraznil dôležitosť predovšetkým interpretačnej práce schémy, využívanej v sektore ovocia a zeleniny. Poľsko prezentovalo prehľad súčasnej situácie v sektore ovocia a zeleniny (podrobnejšie v sektore jabĺk, keďže Poľsko je po Číne a USA tretím najväčším producentom jabĺk na svete a najväčším exportérom jabĺk na svete), systém kontroly čerstvého ovocia a zeleniny, ako aj spôsob implementácie výsledovateľnosti v súkromných spoločnostiach. Technická časť zasadnutia sa venovala návšteve sádov Výskumného ústavu ovocinárskeho a zeleninárskeho v Skierniewiczoch a návšteve skupiny výrobcov RoJa, ktorá patrí v Európe medzi prvých šesť producentov vzhľadom na ročnú produkciu jabĺk. **Slovensko** v rámci schémy OECD aktuálne pracuje na vysvetľovacej brožúre pre harmonizáciu obchodných noriem pre **čerešne**, čo je už naša druhá brožúra (prvou bola brožúra „*Dyňa červená*“). Finálne schválenie brožúry sa predpokladá na výročnom zasadnutí schémy v decembri v Paríži.

Výročné zasadnutie Osivárskej schémy privítal tento rok najnovší člen EÚ, Chorvátsko, ktoré je regionálnym lídrom vo výrobe osív. Rozšírenie participácie na schému kukurice a ciroky boli schválené pre Estónsko a na schému olejnice a ostatné priadne rastliny pre Ukrajinu. Vzhľadom na významné nezhody certifikačného systému Senegal s normami OECD, nebolo zatiaľ členstvo tejto krajiny v Osivárskej schéme schválené. Za najvýznamnejšie možno považovať schválenie zvýšenia maximálnej hmotnosti osivových dávok u druhov tráv na 25-tis. kg, ak sú vyrobené podľa medzinárodne platných metód. O implementácii schémy informovalo Turecko, ktoré je členom Osivárskej schémy OECD od roku 1968. Výročné zasadnutie schémy sa bude konať v roku 2015 v Paríži a v roku 2016 pravdepodobne v poľskom Krakove. Z pohľadu predsedníctva SR v EÚ v roku 2016, ak vyjde dátum konania výročného zasadnutia na 2. polrok, bude potrebné zabezpečiť koordináciu v rámci EÚ.

Poľnohospodárske schémy OECD sú vysoko hodnotené pre svoju profesionalitu a praktické výstupy, ktoré sú využívané v členských i nečlenských krajinách schém. SR je aktuálne členom troch zo štyroch poľnohospodárskych schém (okrem ovocia a zelenina a osivárskej schémy aj schémy pre lesný reprodukčný materiál).

V kontexte volieb do Európskeho parlamentu poskytla expertka OECD na poľnohospodárske politiky Morvarid Bagherzadehová rozhovor pre francúzsky týždenník La Tribune, v ktorom hodnotí **nové nastavenie Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ**. Podľa jej slov: „*Nová Spoločná poľnohospodárska politika EÚ sa mňa jedného zo svojich cieľov, a to zvýšenia konkurencieschopnosti európskeho poľnohospodárstva a nejde dostatočne ďaleko v oblasti modernizácie poľnohospodárskych štruktúr*“.

Podľa expertky OECD nová Spoločná poľnohospodárska politika EÚ nadväzuje na predchádzajúce nastavenie agropolitiky a jej **celkové smerovanie je dobré**. Jej hodnotenie by bolo ešte predčasné, ale za pozitívne možno považovať o úsilie o lepšie prepojenie platieb na konkrétne ciele. Nové prvky, konvergencia priamych platieb, ktorá predpokladá lepšiu harmonizáciu platieb na hektár, ako aj greening, poskytujú členským štátom väčšiu flexibilitu pri implementácii nových pravidiel Spoločnej poľnohospodárskej politiky a každá krajina bude môcť za určitých okolností prispôbiť nové pravidlá na svoje národné podmienky. Problémom však je, že práve táto flexibilita protirečí istým spôsobom konvergencii platieb. Tieto základné aspekty dopĺňajú ďalšie špecifické opatrenia, ktoré sú pre niektoré členské štáty povinné, pre iné dobrovoľné (napríklad možnosť zjednodušenia pravidiel pre malé farmy). V tejto oblasti však nové pravidlá podľa expertky strácajú na jasnosti.

Z pohľadu zachovania biodiverzity, **nové pravidlá greeningu neboli stanovené na základe vyhodnotenia aktuálneho stavu ani žiadnej evalvácie**, preto berúc do úvahy

díverzitu poľnohospodárskej krajiny naprieč EÚ, je škoda, že sa tieto opatrenia aplikujú „naslepo“ a neberú do úvahy ani súčasnú lokálnu environmentálnu situáciu, ani už zavedené postupy. Treba však priznať, že aj tu je ponechaná dosť veľká flexibilita pre jednotlivé členské štáty.

Nové prerozdelenie platieb zachováva v systéme nerentabilné poľnohospodárske podniky a škodí štrukturálnej úprave. Pomoc pre malé poľnohospodárske podniky bude akiste posilnená aj vnútornou konvergenciou. Niektoré z týchto cieľov však budú viac závisieť od sociálnej pomoci ako od samotnej agropolitiky.

Zrušenie kvót na cukor a mlieko umožní transformáciu oboch sektorov a podporí životaschopné poľnohospodárske podniky a agropotravinársky priemysel. Štátna intervencia môže priaznivo zabrániť narušeniu dodávok v týchto komoditách.

Čo sa týka konkurencieschopnosti poľnohospodárstva EÚ v globálnom meradle, okrem zrušenia kvót na cukor a mlieko, **nebolo prijaté žiadne iné zvláštne opatrenie, čo by mohlo prispieť k zvýšeniu konkurencieschopnosti.** Vývozné náhrady, ktoré mohli byť zrušené, keďže v súčasnosti sa neaplikujú, sú udržiavané ako eventuálne pre budúcu situáciu na trhoch, ktorá by si mohla vyžadovať ich využitie.

Všeobecne, čo sa týka existencie podpôr v poľnohospodárstve, treba skôr **zvážiť čo najefektívnejšie využitie verejných zdrojov.** Preto je otázkou, či ich radšej nevyužiť na **podporu výskumu a vývoja (R&D) a inovácií, kvalitnej produkcie a výkonného agropotravinárskeho sektoru.** To si vyžaduje zavedenie prechodných opatrení na umožnenie opustenia sektoru ekonomicky neživotaschopným poľnohospodárskym podnikom a poskytnutie možnosti rastu tým podnikom, ktoré majú potenciál. Podpory by mali byť lepšie zamerané na stanovené ciele, a to na základe evalvácie. To, ako sú dnes vynakladané podpory, prispieva k udržiavaniu neživotaschopných poľnohospodárskych podnikov v aktivite, ale podporujú sa aj tie výkonné, ktoré to vôbec nepotrebujú. Napríklad, pri degresívite priamych platieb v rámci novej agropolitiky ide jednoznačne o dobrý krok, otvára to však otázku o charaktere týchto platieb, keďže výška príjmu poľnohospodárov je často základným ukazovateľom pri prijímaní legislatívnych rozhodnutí, alebo môže ísť čisto o nedostatok údajov a informácií v tejto oblasti. V súčasnosti je v oblasti výskumu a vývoja a inovácií kompetencia na strane členských štátov, istá miera koordinácie na úrovni EÚ by však mohla mať pozitívny dopad, predovšetkým na prijímanie inovačných metód a postupov a vzájomné odovzdávanie skúseností.

Expertka v článku vystupuje síce vo svojom vlastnom mene, a nie za OECD, jej názory sú však v súlade s dlhoročnou pozíciou OECD, ktorej základom je potreba pokračovania v odpájaní platieb od produkcie smerom k podporám s ambicióznymi environmentálnymi cieľmi. V posledných rokoch **OECD konštatuje potrebu celoplošnej reformy podpôr v poľnohospodárstve a odklonu od poľnohospodárskych politík narušujúcich trhové prostredie k takým, ktoré prispievajú k zníženiu znečistenia životného prostredia a zvýšeniu konkurencieschopnosti sektoru,** pričom umožnia poľnohospodárskym subjektom lepšie reagovať na trhové signály a prispievajú k zvýšeniu inovácií v sektore. Stručný opis novej Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ priniesie aj tohtoročné vydanie „*Monitoringu a hodnotenia poľnohospodárskych politík OECD 2014*“, ktorého zverejnenie sa predpokladá v septembri.

Verejná správa

Účinná a efektívna štátna a verejná správa sú predpokladom dobrého hospodárskeho fungovania každej krajiny. OECD venuje tejto oblasti výraznú pozornosť v rámci svojho Výboru pre verejnú správu. Digitalizácia hospodárskeho a politického systému sa stáva rovnako predpokladom efektívneho hospodárskeho rastu. Spojenie týchto dvoch predpokladov viedlo Radu OECD k schváleniu „*Odporúčania pre stratégiu digitalizácie verejnej správy*“ (Recommendation on Digital Government Strategie), ktoré prijala na svojom zasadnutí 15. júla 2014. Rada OECD odporúča členským krajinám oboznámiť s odporúčaniami všetky orgány štátnej a verejnej správy. Výbor pre verejnú správu po troch rokoch predloží správu o ich uplatňovaní v praxi.

Odporúčania predstavujú odpoveď na výzvu ako integrovať digitálne technológie do

verejnej správy a rozšíriť ich používanie, ako prejav modernizácie verejného sektora. V odôvodnení odporúčania sa uvádza, že stratégia digitálnej verejnej správy musí byť pevnou súčasťou politiky modernizácie služieb tak, aby aj mimovládni aktéri cítili spoluzodpovednosť za konečné výsledky hlavných politických reforiem. Z tohto dôvodu je účelom odporúčania pomôcť vládam uplatňovať strategickejšie prístupy k využívaniu technológií, ktoré urobia verejnú správu otvorenejšou, participatívnejšou a inovatívnejšou. Odporúčania by mali tiež napomôcť používať digitálne technológie tak, aby sa verejná správa stala pružnejšou a životaschopnejšou. Ponúkajú usmernenie pre zjednotenie názoru na to, ako získať čo najväčší prospech z technologickej zmeny a digitálnych príležitostí v dlhodobej perspektíve. Zároveň ukazujú, ako zmierniť riziká súvisiace s kvalitou rozsahu poskytovania verejných služieb, účinnosťou verejného sektora, sociálnym začlenením a dôverou verejnosti vo verejnú správu.

Stratégia efektívnej digitálnej verejnej správy by mala reagovať na očakávania verejnosti, pokiaľ ide o jej hospodárske a sociálne hodnoty, otvorenosť, inovatívnosť, osobný prístup pri poskytovaní služieb a dialóg s občanmi a podnikateľmi.

Odporúčania predstavujú prvý medzinárodný právny nástroj v oblasti verejnej správy, dopĺňajú systém odporúčaní OECD v tejto špecifickej oblasti vládnej politiky s tým, že platí pre všetky úrovne verejnej správy: národnú, regionálnu a miestnu. Ďalším krokom bude vypracovanie podrobného návodu, ktorý by mal uľahčiť uplatňovanie odporúčaní v praxi.

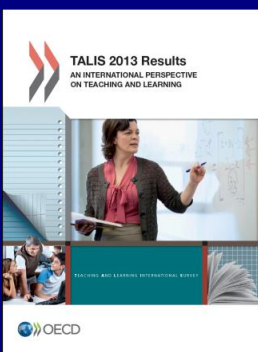
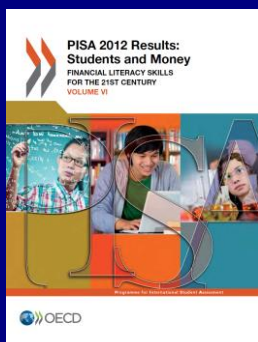
Odporúčania sú rozdelené do troch oblastí.

- 1) OECD odporúča vládam vypracovať a uplatňovať stratégiu digitalizácie verejnej správy a tým:
 - Zabezpečiť väčšiu transparentnosť, otvorenosť a angažovanosť v procesoch a výkonoch verejnej správy,
 - podporovať zapájanie a účasť zainteresovaných strán verejného, súkromného a občianskeho sektora na tvorbe príslušných politik a navrhovaní spôsobu poskytovania verejných služieb,
 - vytvárať kultúru dátového prístupu verejnej správy umožnením prístupu všetkých zainteresovaných strán k oficiálnym údajom,
 - brať do úvahy princípy krízového manažmentu pri riešení digitálnej bezpečnosti a ochrany súkromia tak, aby boli prijaté účinné a primerané bezpečnostné opatrenia, ktoré zvýšia dôveru v služby verejnej správy.
- 2) OECD odporúča, aby vlády pri vypracúvaní svojich stratégií digitálnej verejnej správy:
 - Zabezpečili politické vedenie a politickú zodpovednosť za stratégiu, a to prostredníctvom medzirezortnej koordinácie a spolupráce a zapojením relevantných orgánov verejnej správy do presadzovania programu digitalizácie,
 - zabezpečili jednotné používanie digitálnych technológií vo všetkých oblastiach politiky a na všetkých úrovniach verejnej správy,
 - vytvárali účinné organizačné a riadiace štruktúry za účelom koordinovaného zavádzania digitálnej stratégie v rámci a naprieč jednotlivými úrovňami verejnej správy,
 - posilňovali medzinárodnú spoluprácu orgánov verejnej správy, aby tak lepšie slúžila občanom a podnikom na medzinárodnej úrovni.
- 3) OECD odporúča, aby vlády pri implementácii stratégie digitalizácie verejnej správy:
 - Vypracovali jasné obchodné pravidlá na financovanie a účelné využívanie digitálnych technológií,
 - posilňovali inštitucionálne riadenie a monitorovanie realizácie projektov digitalizácie verejnej správy,
 - obstarávali digitálne technológie na základe analýzy doteraz používaných technológií a odborných znalostí obsluhujúceho personálu,
 - zabezpečili, aby všeobecne platné a špecifické záväzné predpisy umožnili efektívne využívanie digitálnych technológií.

Vzdelávanie

Obe foto: Stála misia

Za prítomnosti holandskej kráľovnej Máximy predstavil generálny tajomník OECD Angel Gurría 9. júla 2014 výsledky **prvého medzinárodného merania OECD študentov v oblasti finančnej gramotnosti**. Tieto výsledky dopĺňajú doteraz zverejnené výsledky programu **PISA 2012** (OECD Programme for International Students Assessment) v oblasti matematickej gramotnosti, pracovania s textom a v prírodovedných disciplínach študentov vo veku od 15 do 16 rokov.

Merania v oblasti finančnej gramotnosti sa zúčastnilo takmer 29-tis. študentov z 13 krajín OECD a piatich nečlenských krajín organizácie. Študenti riešili úlohy v oblastiach, akými sú napríklad sporenie finančných prostriedkov a finančné transakcie, chápanie bankových výpisov, požičiavanie si finančných prostriedkov a s tým spojené náklady alebo otázky poisťovníctva. Podľa výsledkov **iba jeden zo siedmich študentov je schopný robiť jednoduché rozhodnutia o každodenných výdavkoch a len jeden z desiatich je schopný vyriešiť zložitejšie finančné úlohy**, napríklad vyrátať zostatok na bankovom účte spolu s poplatkami. Dôležitosť finančnej gramotnosti podčiarkuje fakt, že mladé generácie sa oveľa častejšie stretávajú s novými finančnými produktmi a s tým spojeným rizikom. Podľa správy v Austrálii, Flámsku, Estónsku, Slovinsku, vo Francúzsku a na Novom Zélande má viac ako 70% pätnásťročných študentov bankový účet, zatiaľ čo v Izraeli, Poľsku a na Slovensku je to len 30%. Správa sa tiež zaoberá skúmaním vzťahu medzi výkonnosťou študentov a sociálno-ekonomickými charakteristikami rodín, vplyvu rodičov na znalosti a zručnosti žiakov v závislosti od ich vzdelania a povolania. Výkonnosť vo finančnej gramotnosti správa ďalej porovnáva aj z pohľadu pohlaví a tiež migrantov.

Podľa celkových výsledkov výkonnosti sa na prvom mieste umiestnil **Šanghaj (Čína)** so 603 bodmi, nasledovaný Flámskom (Belgicko) s 541 bodmi a Estónskom s 529 bodmi. **Slovensko s dosiahnutým priemerným počtom bodov 470 sa umiestnilo v spodnej časti rebríčka**. Za ním sú len Taliansko (466 bodov) a Kolumbia (379 bodov). Priemerný počet bodov 13 krajín OECD dosiahol 500.

Meranie sa uskutočnilo spolu v 18 krajinách: Austrália, Belgicko (flámska časť), Čína (Šanghaj), Kolumbia, Chorvátsko, Česká republika, Estónsko, Francúzsko, Izrael, Taliansko, Lotyšsko, Nový Zéland, Poľsko, Ruská federácia, Slovensko, Slovinsko, Španielsko a USA.

Viac na: <http://www.oecd.org/pisa/keyfindings/pisa-2012-results-volume-vi.htm>.

OECD uverejnila 25. júna 2014 výsledky svojho programu vzdelávania **TALIS 2013** (Teaching and Learning International Survey 2013). Cieľom programu bolo **zistiť názory učiteľov a riaditeľov vzdelávacích inštitúcií na nižšom sekundárnom stupni vzdelávania na podmienky, ktoré prispievajú k vytváraniu lepších vzdelávacích prostredí**. Prieskum sa, okrem iného, zamerlal na zisťovanie zastúpenia žien a mužov medzi učiteľmi, na vplyv disciplíny žiakov v triede na vyučovací proces, spoluprácu učiteľov vo vyučovacom procese, ich zainteresovanosť na príprave osnov vzdelávania, počet hodín strávených vyučovaním a prípravou na vyučovanie, ako aj na zbieranie údajov o výkonnosti učiteľov a spôsobe ich vyučovania na základe hodnotenia žiakov. Dôležitou súčasťou prieskumu bolo zistiť názory učiteľov na spokojnosť so svojím povoláním. Na základe zistených údajov správa búra niektoré dlho pretrvávajúce mýty o učiteľoch. Správa napríklad uvádza, že nie je to veľkosť triedy (počet žiakov), ale typ študentov a ich správanie, ktoré najviac negatívne vplyvajú na spokojnosť učiteľov so zamestnaním.

Súčasťou správy sú tzv. „country profile“, ktoré porovnávajú výsledky jednotlivých krajín s ostatnými krajinami prieskumu TALIS. Na Slovensku až **81,9% učiteľov je ženského pohlavia** (priemer TALIS krajín je 68,1%). V priemere učelia **na Slovensku učia dlhšie – 17,7 rokov**, ako v iných krajinách prieskumu TALIS (16,2 rokov). Na druhej strane, **menšie percento učiteľov (89,4%) má pedagogické vzdelanie** alebo odborné pedagogické školenie, ako je tomu v ostatných krajinách TALIS (89,9%). Slovensko patrí medzi krajiny, v ktorých vysoké percento škôl využíva určitý spôsob formálneho hodnotenia učiteľov. **Na Slovensku je to až 100% škôl**. Priemer ostatných krajín programu TALIS je 92,6%.

Programu TALIS 2013 sa zúčastnilo 33 krajín: Abú Dhabí, provincia Alberta (Kanada), Anglicko, Austrália, Brazília, Bulharsko, Česká republika, Chorvátsko, Čile, Dánsko,

Estónsko, Fínsko, Flámsko (Belgicko), Francúzsko, Holandsko, Island, Izrael, Japonsko, Južná Kórea, Lotyšsko, Malajzia, Mexiko, Nórsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Singapur, **Slovenská republika**, Srbsko, Španielsko, Švédsko, Taliansko a USA.

Viac sa dozviete v publikácii TALIS 2013 na adrese:
<http://www.oecd.org/edu/school/talis-2013-results.htm>.

Kompletné údaje sú tiež prístupné na webovom sídle OECD:
http://stats.oecd.org/Index.aspx?datasetcode=talis_2013%20

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR sa zapojilo do nového vzdelávacieho projektu OECD „*Efektívna využívania zdrojov v školstve*“ (**Effectiveness od Resources Use in Schools**). Cieľom projektu OECD je poskytnúť účastníckym krajinám analýzy a odporúčania pre rozdeľovanie, využívanie a riadenie zdrojov, aby prispeli k dosiahnutiu naplánovaných vzdelávacích cieľov v plnom rozsahu. Prostredníctvom analýz politik takto pomáha vládam dosiahnuť ciele efektívnosti a účinnosti vo vzdelávaní. Po úvodných prípravných prácach postúpilo riešenie projektu do ďalšej časti, v rámci ktorej sa uskutočnila **misia expertov OECD na Slovensko**. Experti sa 3. – 4. júla 2014 stretli na pracovných rokovaníach so zástupcami ministerstva školstva, Centra vedecko-technických informácií SR, Štátnej školskej inšpekcie, Štátneho pedagogického ústavu a Asociácie súkromných škôl a školských zariadení SR. Prerokovali otázky týkajúce sa organizácie systému školstva v SR, cieľov vzdelávacieho systému, systému financovania školstva a prerozdeľovania finančných prostriedkov, ľudských zdrojov v systéme školstva, ako aj systému odborného vzdelávania a inklúzie a marginalizovaných skupín. Výstupom programu budú odporúčania OECD obsiahnuté v samostatnej publikácii „*Správa o zdrojoch v školstve v SR*“ (**Review of School Resources in the Slovak Republic**).

Zdravotníctvo

Podľa OECD by vlády mali zvýšiť úsilie o zlepšenie zdravotnej starostlivosti o ľudí s duševnými chorobami, ktorá zostáva finančne poddimenzovaná v mnohých krajinách OECD. Duševnému zdraviu sa pripisuje nízka prioritita. Zistenia o vzrastajúcich ekonomických a sociálnych nákladoch súvisiacich s duševným zdravím obyvateľstva priniesla publikácia OECD „*Venujme pozornosť duševnému zdraviu*“ (**Making Mental Health Count**) zverejnená 8. júla 2014.

Osoby trpiace vážnou duševnou poruchou umierajú v priemer až o 20 rokov skôr ako ostatná populácia a sú 6-7-krát zraniteľnejšie z pohľadu straty zamestnania. Odhaduje sa, že v priebehu života má skúsenosť so zlým duševným zdravím jedna z dvoch osôb, čo má dopad aj na jej možnosti zamestnania, príjem a produktivitu. Priame a nepriame náklady na starostlivosť o duševné zdravie môžu vo viacerých krajinách OECD predstavovať až viac ako 4% hrubého domáceho produktu. Podľa správy je duševným chorobám venovaná nedostatočná starostlivosť vo všetkých krajinách OECD. Tretine až polovici ľudí trpiacich duševnou poruchou sa nedostáva žiadna liečba.

Problémom pri duševných ochoreniach je aj nedostatok spoľahlivých údajov, pričom detailné a včasné informácie sú kľúčové. Len málokteré krajiny sú schopné presne merať finančné zdroje vynakladané na starostlivosť o duševné zdravie obyvateľstva. Krajiny však postupne zvyšujú úsilie na pochopenie ako zdravotnícke služby v oblasti duševných ochorení naplňajú potreby pacientov. Veľmi častými sú hlavne ľahké a mierne duševné poruchy, akými sú depresia a úzkosť. Podľa OECD až 15% aktívnej populácie trpí takýmito poruchami, pri ktorých je zdravotná starostlivosť poskytovaná nedostatočne – 56,3% osôb trpiacich depresiou sa nedostáva potrebná liečba. Takéto poruchy pritom v krajinách OECD významne prispievajú k zníženej produktivite, absenciám na pracovisku, invalidite a strate zamestnania. Z pohľadu pracovného trhu predstavujú duševné choroby začarovaný kruh, keďže nezamestnanosť môže byť dôvodom vzniku duševného ochorenia, a zároveň sú ľudia s duševným ochorením často neschopní vykonávať prácu. Čím dlhšie nezamestnanosť trvá, tým väčší je jej vplyv na duševné zdravie človeka. Netreba pritom zabúdať ani na ekonomické straty, ktoré takto vznikajú. Pri ľahkých a miernych duševných ochoreniach sa navyše zdravotné systémy viac zameriavajú na dospelých, pričom výskyt takýchto ochorení sa zvyšuje o mladých.

Z pohľadu nákladov sa pri ľahkých a miernych duševných poruchách ako efektívne ukazuje

zvýšenie investícií do primárnej zdravotnej starostlivosti. Vo väčšine krajín OECD sa diagnostikovanie aj liečba ľahkých porúch dejú na úrovni lekára prvého kontaktu, ktorý však v prevažnej väčšine nedisponuje na efektívne zabezpečenie takejto starostlivosti potrebnými finančnými zdrojmi, časom ani odbornosťou. Preto OECD v rámci primárnej zdravotnej starostlivosti považuje pre lekárov prvého kontaktu za potrebné vzdelanie v oblasti duševného zdravia a priebežné odborné vzdelávanie lekárov a zdravotných sestier, lepšiu podporu zo strany špecialistov na duševné ochorenia pre poskytovateľov primárnej zdravotnej starostlivosti a lepši prístup lekárov prvého kontaktu k službám špecialistov za účelom lepšieho odporúčenia pacienta k špecialistovi. Systém primárnej zdravotnej starostlivosti nie je sám o sebe schopný zabezpečiť liečbu ľudí s ľahkými a miernymi duševnými poruchami. Ako efektívne sa osvedčili psychoterapie, ktoré môžu predstavovať alternatívu z pohľadu nákladov na zdravotnú starostlivosť, predovšetkým ak berieme do úvahy aj potenciálne šetrenie výdavkov na sociálny systém (sociálne dávky, dávky v nezamestnanosti).

Meranie kvality zdravotnej starostlivosti o duševné ochorenia ide za tradičné indikátory kvality zdravotnej starostlivosti. Takéto indikátory by mali zahŕňať aj sociálnu oblasť, napríklad vzdelanie, zamestnanie, bývanie a sociálnu inklúziu. V tejto oblasti sú najďalej severské krajiny.

Viac na: <http://www.oecd.org/newsroom/mental-healthcare-under-resourced-in-too-many-countries-htm>.

Zodpovedné podnikové správanie

Súčasťou **2. globálneho fóra OECD o zodpovednom podnikovom správaní**, ktoré sa konalo 26. – 27. júna 2014 v sídle organizácie v Paríži, bola aj neformálne stretnutie ministrov vlád krajín, ktoré sa prihlásili k presadzovaniu „*Usmernení OECD o zodpovednom podnikovom správaní*“ (OECD Guideline for Multinational Enterprises). Usmernenia OECD predstavujú súbor odporúčaní vlád pre podnikateľskú komunitu v oblasti etiky, prístupu k informáciám, ľudských práv, pracovno-právnych vzťahov, životného prostredia, hospodárskej súťaže, korupcie, rozvoja vedy a technológií, ako aj daňových povinností.

Nástroj na uplatňovanie usmernení v praxi predstavuje tzv. **národné kontaktné miesto** jednotlivých krajín, ktorého inštitucionálna forma je ponechaná na zriaďujúcu krajinu. Zástupcovia národných kontaktných miest sa stretávajú na pôde OECD za účelom výmeny informácií a skúseností zo svojej činnosti. Veľká pozornosť je venovaná vzájomnému hodnoteniu (peer review) uplatňovania usmernení OECD v jednotlivých krajinách prostredníctvom hodnotenia ročných správ o ich činnosti.

Tohtoročného globálneho fóra sa zúčastnilo viac ako 600 delegátov z celého sveta – predstaviteľov vlád, podnikateľov, odborov a mimovládnych organizácií. V rámci samostatných diskusných panelov boli posudzované podmienky zodpovedného podnikového správania v textilnom a odevnom priemysle, ťažobnom priemysle, poľnohospodárskom a finančnom sektore, ako aj v procese verejného obstarávania. Samostatné diskusné panely boli venované Myanmaru a oblastiam strednej Ázie a južného Kaukazu.

Cieľom paralelného stretnutia ministrov bola výmena názorov a skúseností o tom, ako môžu vlády vytvárať vhodné podmienky pre správu a riadenie podnikov a transparentné podnikateľské prostredie vedúce k zodpovednému správaniu podnikov. Ministri na svojom stretnutí konštatovali, že úlohou vlád je zabezpečovať koherentný legislatívny a politický rámec ako predpoklad pre predvídateľné a transparentné podnikateľské prostredie stimulujúce zodpovedné podnikové správanie. Podnikateľská komunita si pritom musí byť vedomá toho, že sloboda globálne podnikat' nesie so sebou aj zodpovednosť za prípadné negatívne dôsledky podnikania tak na lokálnej, ako aj medzinárodnej úrovni. V globálnej ekonomike je preto nevyhnutná spolupráca nielen vo vnútri krajiny, ale aj na medzinárodnej úrovni medzi všetkými účastníkmi tohto procesu. Z uvedeného dôvodu ministri odporučili, aby medzinárodné dohody o obchode a investíciách obsahovali aj ustanovenie o zodpovednom podnikovom správaní.

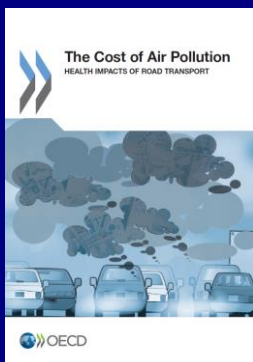
Ministri tiež konštatovali, že teória zodpovedného podnikového správania je dostatočne spracovaná nielen v usmerneniach OECD, ale aj v „*Princípoch Organizácie spojených*

národov pre podnikové a ľudské práva“. Skúsenosti s ich nedodržiavaním v praxi potvrdzuje minuloročný prípad v textilnej fabrike Rana Plaza v Bangladéši, kde nezodpovedné podnikové správanie spôsobilo smrť viac ako tisíc ľudí. Ministri vyzvali na zintenzívnenie a zefektívnenie spolupráce všetkých účastníkov a ďalšiemu zdokonaľovaniu činnosti národných kontaktných miest. Ministri krajín, ktorých podnikatelia sa podieľali na tragédii v Rana Plaza (Holandsko, Francúzsko, Dánsko, Nemecko, Veľká Británia, Taliansko a Španielsko), vyzvali firmy angažované v incidente Rana Plaza, aby prispeli do fondu odškodnenia pozostalých. Doteraz sa podarilo z potrebných 40 miliónov amerických dolárov získať len 17 miliónov.

Výstupom ministerského zasadnutia je komuniké o zodpovednom podnikovom správaní.

Globálnemu fóru predchádzal tradičný ministerský **Okrúhly stôl pre trvalo udržateľný rozvoj** organizovaný každoročne Direktoriátom OECD pre životné prostredie. Tento rok sa aj tento okrúhly stôl venoval zodpovednému podnikovému správaniu.

Životné prostredie

Počas samitu ministrov dopravy Medzinárodného dopravného fóra (ITF) generálny tajomník OECD Angel Gurría oficiálne prezentoval publikáciu OECD „**Cena znečistenia ovzdušia, dopad cestnej dopravy na zdravie ľudí**“ (**The Cost of Air Pollution**), ktorá hovorí o nákladoch vo výške viac ako 1 bilióna € ročne, ktoré majú členské krajiny OECD v súvislosti s dopadmi znečistenia ovzdušia na zdravie ľudí. V porovnaní rokov 2005 a 2010 došlo k 4%-nému svetovému nárastu úmrtí spojených s vonkajším znečistením ovzdušia v mestskom prostredí (5%-ný nárast bol zaznamenaný v Číne a 12%-ný v Indii). Znečistenie ovzdušia má nezanedbateľný vplyv na predčasné úmrtia na rakovinu, kardiovaskulárne choroby a ochorenia dýchacích ciest. V krajinách OECD je cestná doprava zodpovedná približne za polovicu nákladov spojených so znečistením ovzdušia. Preto OECD v publikácii apeluje na postupné odstraňovanie daňových zvýhodnení na používanie dieselových vozidiel. Podľa Angela Gurríu: „Z environmentálneho hľadiska neexistujú žiadne dôvody na nižšie zdanenie nafty ako benzínu“.

Viac o publikácii na: <http://www.oecd.org/environment/cost-of-air-pollution.htm>.

Iné aktivity OECD

Na pozvanie zastupujúceho hlavného ekonóma OECD Rintara Tamakiho sa v priestoroch organizácie 16. júna 2014 uskutočnila prezentácia o programe reforiem v Portugalsku „**Portuguese Adjustment Programme – 1 000 dní, 450 opatrení**“. Prezentácia sa konala pri príležitosti ukončenia záchranného programu Troiky v Portugalsku v máji 2014. Program uskutočnených reforiem prezentoval štátny tajomník na úrade predsedu portugalskej vlády Carlos Moedas, ktorý bol zodpovedný za monitorovanie implementácie programu

ekonomických reforiem v Portugalsku, ako aj za komunikáciu s Troikou počas posledných troch rokov. V prezentácii predstavil **program reforiem portugalskej ekonomiky v období 2010 – 2014, ktorý spočíval v znižovaní dlhu a posilnení finančnej stability, vytvorení udržateľnej fiškálnej politiky a implementácii štrukturálnych reforiem na podporu rastu**. V rokoch 2007 – 2011 bol ekonomický rast Portugalska pomalší ako rast USA počas veľkej hospodárskej krízy. Carlos Moedas **vyzdvihol úspechy portugalskej vlády**, napríklad zníženie deficitu verejných financií z 10% v roku 2010 pod 5% v roku 2014, zníženie čistého verejného dlhu pod 120% hrubého domáceho produktu, prechod z neobchodovateľného sektora na obchodovateľný, odstránenie bariér v ekonomike s cieľom vytvorenia pracovných miest, zníženia administratívnej pri udeľovaní povolení a licencií na podnikanie, novým zákonom o hospodárskej súťaži a zriadením súdu pri protimonopolnom úrade, odstránením dualizmu na pracovnom trhu, zefektívnením súdnictva a skrátením súdnych konaní. Portugalsko tento rok dosiahne **po prvýkrát od roku 1997 pozitívne primárne saldo rozpočtu verejnej správy**. Ďalším významným výsledkom vládných opatrení je **nárast produktivity oproti úrovni pred krízou a zníženie nezamestnanosti** (pokles počtu nezamestnaných o 139-tis. v priebehu dvanástich mesiacov). Štátny tajomník označil posledné tri roky pre Portugalsko za najťažšie, pričom bolo politicky ťažké získať pre vládne reformy podporu. Z tohto dôvodu vláda začala s reformami pracovného trhu, aby získala predovšetkým podporu odborov. Vláda preto kládla **dôraz najmä na komunikáciu**, ktorou prezentovala reformy občanom. „*Nikdy sme nepoužívali slová typu 'Medzinárodný menový fond nás tlačí do reforiem'*

a opatrenia sme nerobili kvôli externým organizáciám, ale kvôli nám“, povedal Carlos Moedas. **Portugalsko bude aj po vystúpení z programu Troiky pokračovať v strednodobej reformnej stratégii** založenej na troch pilieroch: posilňovanie konkurencieschopnosti, podpora vzdelávania a rozvoja ľudského kapitálu a zefektívňovanie verejnej správy. **Zástupca EÚ** v diskusii spomenul ako dôležitý fakt, že ekonomika nadobudla proexportný smer a **za ďalšie výzvy pre Portugalsko označil reformu dôchodkového systému a systému zdravotnej starostlivosti, reformu podnikov vlastnených štátom, financovanie malých a stredných podnikov a riešenie zlých úverov.**

Foto: internet

Obe foto: OECD

OECD hostila 9. júla 2014 predsedu Európskej komisie Josého Manuela Duraa Barrosa, ktorý vystúpil s témou „*Európa zjednotená, otvorená a silnejšia: príbeh vzájomného prepojenia a odolnosti*“. Predseda EK ocenil prepojenie práce Európskej komisie a OECD – misia, resp. ciele, akými sú zabezpečovanie udržateľného hospodárskeho rastu a udržiavania mieru, patria medzi dva kľúčové ciele oboch inštitúcií. Od založenia oboch v povojnovom období sa podarilo dosiahnuť obrovský pokrok. Prehlbovanie spolupráce, ako aj integrácie je potrebné aj v súčasnosti, nakoľko ich potrebu akcelerovali dôsledky globálnej finančnej a hospodárskej krízy. Obzvlášť v eurozóne sa krízou systémové problémy len akcentovali. Napriek obrovským problémom sa podarilo opatreniami, akou bola užšia koordinácia ekonomických politík eurozónu posilniť a mobilizovať spoločný postup k riešeniu situácie v problémových krajinách. Podľa Barrosa: „*Kríza urobila veľa v prospech integrácie*“. Ocenil solidaritu Slovenskej republiky ako jednej z najchudobnejších krajín eurozóny pri nastavovaní spoločných záchranných mechanizmov. „*Nie je však priestor na spokojnosť. V centre pozornosti musí byť riešenie nezamestnanosti, práca s verejnosťou, boj proti protekcionizmu a dobudovanie vnútorného trhu (menej korupcie a regulácie, viac transparentnosti) s cieľom zvýšiť konkurenčnú schopnosť Európskej únie.*“ Podľa Barrosa politici nesmú poľavovať v reformnom úsilí zo strachu o stratu voličskej podpory. Krajiny, akou je Lotyšsko sú úspešnými príbehmi synergie oboch.

Iné aktivity SR v OECD

Šesť členských krajín OECD, ktoré v roku 2004 spoločne vstúpili do EÚ, si 22. mája 2014 pripomenuli **desiate výročie tejto udalosti slávnostnou recepciou v historických priestoroch OECD**. Na recepcii, ktorú spoločne otvorili veľvyslanci a stáli predstavitelia Slovenska, Českej republiky, Maďarska, Poľska, Slovinska a Estónska pri OECD s veľvyslankyňou EÚ pri OECD, krajiny ponúkli svoje národné špeciality. V srdečnej atmosfére zámoček La Muette možno prvýkrát zažil tancovať generálneho tajomníka OECD na tóny cimbalovej hudby. Angel Gurría vo svojom príhovore vyzdvihol mimoriadny význam členstva týchto krajín EÚ v OECD, ktoré vníma ako obohacujúce, predovšetkým pre ich prínos o skúsenosti z transformačného úsilia a integračného procesu.

Všetky foto: SM ČR pri OECD

Viete, že...

- ... celkové záväzky bilaterálnej rozvojovej pomoci viazanej na zachovanie biodiverzity členov Výboru OECD pre rozvojovú pomoc (DAC) sa počas posledného desaťročia zvýšili a dosiahli v rokoch 2010 – 2012 v priemere 6,1 miliardy amerických dolárov ročne? Predstavuje to 5% celkovej bilaterálnej oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA).
- ... z celkovej rozvojovej pomoci krajín DAC-u v oblasti biodiverzity je 82% viazaných na viaceré aktivity súčasne? Najčastejšie pre oblasti mitigácie a/alebo adaptácie na zmenu klímy a/alebo na boj proti dezertifikácii.
- ... z pohľadu sektorového zamerania záväzkov bilaterálnej rozvojovej pomoci viazanej na zachovanie biodiverzity tvorili v rokoch 2010 – 2012 viac ako 80% všeobecná ochrana životného prostredia, poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybolov, rozvoj vidieka, zásobovanie vodou a sanitácia? Menej ako 2% takejto pomoci sú priamo zacielené na sektory dopravy, priemyslu, baníctva a výstavby, ktoré majú takisto významný dopad na biodiverzitu.
- ... od 90-tych rokov sa úroveň samovrážd v krajinách OECD znížila o viac ako 20%? Najvýznamnejšie zníženie bolo zaznamenané v Maďarsku (o 40%) a Estónsku (o 50%). Naopak, úmrtia spôsobené samovraždou sa od roku 2000 o 100% zvýšili v Južnej Kórei.
- ... v priemere majú krajiny OECD 16 psychiatrov na 100-tis. obyvateľov (2011)? Najviac ich je vo Švajčiarsku (45) a najmenej v Turecku (4) a Mexiku (1). SR sa pohybuje pod priemerom OECD s počtom 12 psychiatrov na 100-tis. obyvateľov.
- ... v spotrebe antidepresív je SR pod priemerom krajín OECD? Oproti priemeru 23 členských krajín OECD (56 denných dávok antidepresív na 1 000 obyvateľov) sa v SR spotrebuje 31 takýchto dávok na 1 000 obyvateľov. Avšak v porovnaní rokov 2000 a 2011 aj v SR spotreba rástla. Najvyššiu spotrebu antidepresív majú Island, Austrália a Kanada. Väčšia spotreba však môže závisieť aj od predĺženia medikamentóznej liečby, čo bolo zaznamenané vo Francúzsku a v Anglicku.
- ... podľa OECD sa pod termínom „finančné vzdelávanie“ rozumie získanie finančných znalostí, zručností a schopností správania, ktoré umožnia študentom prijímať správne a efektívne finančné rozhodnutia v každodennom živote?
- ... staršie ženy sú oveľa viac ohrozené chudobou alebo finančným nedostatkom ako muži? Je tomu tak najmä kvôli vyššej priemernej dĺžke života, nižším priemerným zárobkom a nižšou participáciou žien na trhu práce.
- ... Čína má najväčší počet študentov na svete, ktorí sa zúčastňujú terciárneho vzdelávania? Oproti USA (19 miliónov) a Indii (15 miliónov) študuje v Číne až 31 miliónov študentov na vysokých školách, pričom až 40% z nich študuje matematiku a technické odbory.
- ... krajiny s nízkymi príjmami (lower middle income countries), akými sú napríklad India, Indonézia a Vietnam ani do roku 2050 nedosiahnu priemerné príjmy krajín OECD, napriek ich výraznému hospodárskemu rastu v predchádzajúcich rokoch?
- ... v máji 2014 bolo v krajinách OECD spolu nezamestnaných takmer 45 miliónov ľudí (7,4%)? Je to o 12 miliónov ľudí viac ako pred krízou.
- ... India má najväčšiu rozlohu poľnohospodárskej pôdy na svete? S takmer 170 miliónmi ha (2011) má viac poľnohospodárskej pôdy ako USA s približne 163 miliónmi ha. Zavláňovaná plocha sa odhaduje na 63 miliónov ha, čo je opäť najviac na svete. V krajine existuje približne 138 miliónov poľnohospodárskych podnikov, z čoho asi 117 miliónov boli v rokoch 2010 – 2011 malí farmári s rozlohou fariem menšou ako 2 ha. Priemerná veľkosť poľnohospodárskej farmy je v Indii 1,16 ha. Malí farmári predstavujú viac ako 80% zo všetkých poľnohospodárskych podnikov, pričom obrábajú len 44% poľnohospodárskej pôdy. Veľké spoločnosti (nad 10 ha) tvoria 0,7% a obrábajú 10,9% plochy. Indická legislatíva zaručuje rovnaké právo pre ženy aj mužov vlastniť poľnohospodársku pôdu, napriek tomu však len 10,9% vlastníkov sú ženy.
- ... v roku 2013 mala OECD spolu 2 996 zamestnancov, z toho ženy tvorili 54,34%? Spomedzi členských krajín v OECD v roku 2013 na rôznych pozíciách a rôznom type pracovného pomeru pracovali domáci Francúzi (958), treba však pripomenúť, že Francúzi tvoria aj väčšiu časť servisného a technického personálu. Za Francúzskom nasledovali Spojené kráľovstvo (333) a USA (260). Za Slovenskú republiku pracovali v OECD na dobu neurčitú v roku 2013 spolu 4 zamestnanci (na direktoriátoch pre životné prostredie, štatistiku, v NEA a na účtovnej jednotke Výkonného riaditeľstva OECD). Na jar 2014 nastúpila na Ekonomický direktoriát ďalšia Slovenka. Porovnateľný počet zamestnancov ako SR mali v roku 2013 napríklad Čile (6), Estónsko (5), Island (4), Izrael (5), Luxembursko (3), Slovinsko (3) a Švajčiarsko (8). Krajiny V4 boli na tom nasledovne: Česká republika (18), Maďarsko (24) a Poľsko (39).

Zdroj: OECD a podriadené organizácie

Rozhovor s...

**vedúcou služobného úradu
Ministerstva vnútra SR
Denisou Sakovou**

Foto: MV SR

V čom spočíva podstata spolupráce Ministerstva vnútra SR s OECD v oblasti reformy verejnej správy SR?

Za posledné dva roky spolupráca medzi Ministerstvom vnútra SR a OECD zintenzívnila predovšetkým z dôvodu prebiehajúcej reformy verejnej správy. Slovenská republika počas svojej krátkej existencie zažila mnoho reforiem, ktoré však viedli k neprehľadnému usporiadaniu orgánov štátnej správy a nárastu nákladov na ich prevádzku. Spoluprácu s OECD sme iniciovali s cieľom získať jej nezávislý odborný pohľad na súčasné fungovanie verejnej správy v Slovenskej republike. Analýzy a odporúčania OECD nám pomáhajú dodefinovať reformu verejnej správy a efektívnejšie implementovať jej opatrenia.

Prvý spoločný projekt „Zvyšovanie kvality verejnej správy – strategické hodnotenie hlavných aspektov reformy štátnej správy“ sme uskutočnili v roku 2013. Cieľom projektu bolo poskytnúť strategický pohľad OECD na fungovanie verejnej správy v Slovenskej republike a poukázať na hlavné nedostatky. Projekt bol sčasti taktiež zameraný na riadenie ľudských zdrojov a budovanie klientskych centier, ktoré tvoria neodmysliteľnú súčasť moderne fungujúcej štátnej správy. K týmto témam sa za účasti ostatných ústredných orgánov štátnej správy, OECD a iných zahraničných expertov uskutočnili workshopy, ktoré umožnili interaktívnu výmenu skúseností a osvedčených praktík z iných krajín OECD.

Ako hodnotíte prínos expertízy OECD v oblasti prebiehajúcej reformy verejnej správy SR?

V prvom rade vysoko oceňujem odbornosť a širokospektrálny pohľad OECD na fungovanie vládnych inštitúcií, či už pri tvorbe a implementácii verejných politík, alebo poskytovaní služieb verejnosti. OECD je jedinečnou organizáciou s bohatými analytickými kapacitami, ktorá sa dlhodobo venuje oblasti reformy verejnej správy a dobrej správy jednotlivých krajín. Ako demonštruje napríklad publikácia „Government at a Glance“, OECD systematicky zbiera a vyhodnocuje rozsiahly súbor kvalitatívnych a kvantitatívnych ukazovateľov zachytávajúcich rôzne dimenzie organizácie a fungovania vlád. Tieto analýzy a poznatky nám dávajú možnosť identifikovať slabé miesta, inšpirovať sa úspešnými a inovatívnymi príkladmi z iných krajín a v konečnom dôsledku nám pomáhajú pripraviť odborne kvalitnejšie reformné opatrenia. Ďalej by som ocenila prácu OECD v oblasti využívania inovácií a moderných technológií vo verejnej správe, ktoré sú v súčasnosti neodmysliteľnou súčasťou života občana. Okrem využívania expertízy OECD je tiež našou ambíciou aktívne sa zapojiť do činnosti OECD a podeliť sa aj o naše skúsenosti s reformou verejnej správy na Slovensku.

Aké sú plány Ministerstva vnútra SR na ďalšiu spoluprácu s OECD?

Vzhľadom na úspešnosť prvého spoločného projektu Ministerstva vnútra SR s OECD sme sa rozhodli v takejto spolupráci pokračovať aj v rokoch 2014 – 2015. V súčasnosti sa nachádza v záverečnej fáze prípravy projekt „Budovanie kapacít a zlepšenie efektivity verejnej správy“, v ktorom bude OECD znovu vystupovať ako partner. Výstupom tejto spolupráce bude definovanie komplexnej stratégie reformy verejnej správy v Slovenskej republike, a to vrátane jednotnej stratégie pre riadenie ľudských zdrojov v štátnej správe. Popri analýzach budú v rámci projektu expertmi OECD realizované workshopy a interaktívne semináre, ktorých cieľom bude transfer skúseností z iných členských krajín OECD. V konečnej fáze projektu OECD vypracuje záverečnú správu, ktorá, reflektujúc analytické zistenia a predchádzajúce výstupy, bude obsahovať odporúčania pre ďalšie smerovanie a realizáciu reformy verejnej správy. Táto správa bude

	<p>prezentovaná vláde Slovenskej republiky a jej výsledky budú vzhľadom na jej strategický a prierezový charakter využiteľné všetkými dotknutými orgánmi verejnej správy.</p>
<p>Aké sú vaše očakávania od opatrení na racionalizáciu procesov vo verejnej správe v rámci programu ESO?</p>	<p>Program ESO predstavuje za posledných 20 rokov najrozsiahlejšiu reformu verejnej správy s ambíciou systémových zmien v jej fungovaní. V rokoch 2012 – 2013 sme integrovali špecializovanú miestnu štátnu správu, na novozriadených okresných úradoch budujeme klientske centrá a začali sme s optimalizáciou ich výkonu v jednotlivých agendách. Primárnym cieľom je zjednodušiť vybavovanie záležitostí zabezpečovaných štátom vo vzťahu k fyzickým a právnickým osobám. Opatrenia zamerané na reštrukturalizáciu usporiadania jednotlivých orgánov verejnej správy by mali zabezpečiť jej jednoduchosť, prehľadnosť a dostupnosť, a zároveň zabezpečiť, aby fungovali udržateľne, transparentne a s efektívne vynakladanými finančnými prostriedkami.</p> <p>Smerom dovnútra organizácie systému verejnej správy pristupujeme k procesnému mapovaniu všetkých aktivít prebiehajúcich na front-office a back-office úrovni. Systematické meranie a procesné riadenie týchto činností nám umožní presne identifikovať problémové miesta v jednotlivých procesoch, následne priebežne prijímať opatrenia s cieľom optimalizovať ich náklady a na strane výstupov zlepšiť kvalitu a spokojnosť s jednotlivými štátom poskytovanými službami.</p>

Dávame do pozornosti

<p>Právne nástroje OECD</p>	<p>Najvyšším rozhodovacím orgánom OECD je Rada, ktorá má právomoc prijímať rozhodnutia a odporúčania, tzv. akty OECD. Akty sú výsledkom vecnej práce výborov OECD, sú založené na dôkladných analýzach a správach vykonaných Sekretariátom, pričom majú široký záber, od boja proti korupcii až po životné prostredie. Vo svojej finálnej podobe akty zahŕňujú medzinárodné normy a štandardy, najlepšiu prax, ako aj usmernenie politik. Niektoré z nich, napríklad Liberalizačné kódy sa datujú do obdobia začiatkov OECD.</p> <p>Akty OECD:</p> <p>Rozhodnutia sú právne záväzné pre všetky členské krajiny s výnimkou tých, ktoré sa zdržia ich prijatia. Napriek tomu, že rozhodnutia nemajú charakter medzinárodných zmlúv, sú právne záväzné v rovnakom rozsahu ako medzinárodné zmluvy. Členské štáty sú povinné vykonávať rozhodnutia a prijímať opatrenia potrebné na výkon rozhodnutí.</p> <p>Odporúčania nie sú právne záväzné, ale prax im priznáva veľkú morálnu silu, keďže vyjadrujú politickú vôľu členských krajín a očakáva sa, že členské štáty urobia všetko, aby odporúčania plne uplatňovali. Členské krajiny, ktoré nemajú v úmysle odporúčania realizovať, sa môžu zdržať ich prijatia.</p> <p>OECD pri svojej činnosti využíva i tieto právne nástroje:</p> <p>Vyhlásenia sú texty, ktorými sa stanovujú relatívne presné politické záväzky, ku ktorým sa zaviazali vlády členských krajín. Nemajú charakter formálnych aktov OECD a nie je im priznaná právna záväznosť. Vyhlásenia sú brané na vedomie Radou OECD a ich aplikácia je monitorovaná zodpovedným orgánom OECD.</p> <p>Opatrenia a Dohovory sú nástroje prerokované a prijaté v rámci OECD niektorými členskými krajinami. Nemajú status aktov OECD a nie sú právne záväzné, ale Rada OECD ich berie na vedomie a ich vykonávanie je monitorované.</p> <p>Medzinárodné dohody uzavreté v rámci organizácie sú právne záväzné pre zmluvné strany.</p> <p>Viac informácií na: http://webnet.oecd.org/oecdacts/.</p>
------------------------------------	---

OECD zverejnila začiatkom júna správu o stave životného prostredia „*OECD Environmental Report 2013*“ ako výsledku svojho projektu „Greening OECD“, ktorého cieľom je **úspora nákladov a energetickej náročnosti budov** patriacich do majetku organizácie. **Hlavné konferenčné centrum OECD na ulici André Pascal zatiaľ ako jediné konferenčné centrum vo Francúzsku získalo certifikát vysokej environmentálnej kvality** „Haute Qualité Environmentale Exploitation, i.e. HQE®E“. Certifikáty služobných budov Marshall a Delta boli obnovené začiatkom roka a aktuálne prebieha certifikácia Zámočka La Muette. V roku 2013 využívala OECD spolu 14 budov (z toho správa hodnotila 11 budov v parížskom regióne s celkovou rozlohou vyše 75-tis. m², ktoré sú v správe Výkonného riaditeľstva OECD – t.j. v priamej hospodárskej správe organizácie). V týchto 11 budovách v roku 2013 pracovalo spolu 2 609 zamestnancov.

Správa referuje o **znižení ekologickej stopy OECD**. V porovnaní s referenčným rokom 2010 (rok ukončenia prestavby a stabilizovania nehnuteľného majetku OECD) došlo v roku 2013 k zníženiu **spotreby vody o 4%**, celkovej **spotreby energií o 18%**, k úspore v **spotrebe papiera o 28%** a v **spotrebe pohonných hmôt o 38%**. **Celkové emisie skleníkových plynov organizácie sa znížili o 6%**.

Zopár príkladov:

- V roku 2013 spotrebovala OECD na kancelárske a tlačové účely 290 ton papiera (z toho 52% recyklovaného). Oproti roku 2011 ide o 22%-né šetrenie. V priemere každý zamestnanec spotreboval 29 kg recyklovaného papiera ročne, čo je zníženie oproti roku 2011 o 26%. Kvantita oficiálnych dokumentov OECD zadaná do tlače prekročila v roku 2011 20 miliónov strán. V roku 2013 to už bolo len 15 miliónov, s 25%-nou úsporou. OECD súčasne zvyšuje podiel elektronických dokumentov a formulárov. Kým v roku 2010 existovalo v elektronickej podobe 96% tlačovín, v roku 2013 tento podiel narástol na 99%.
- Vďaka lepšiemu riadeniu a odhaľovaniu únikov vody OECD znížila spotrebu vody o 4% vo väčšine svojich budov. Celková spotreba vody v priestoroch OECD predstavovala v roku 2013 vyše 23-tis. kubíkov vody, čo je oproti roku 2010 4%-né šetrenie. Ročná spotreba vody na zamestnanca sa znížila o 19% z viac ako 9-tis. litrov na 7 630 litrov. K zníženiu spotreby vody prispelo aj zefektívnenie zavlažovania záhradnej časti Zámočka La Muette, a to inštalovaním digitálneho systému odčítavania spotreby vody, ako aj vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti zachytávania dažďovej vody v priestoroch OECD. Netreba však zabúdať ani na hojnosť zrážok v Paríži.

„Greening OECD“ spadá pod širší projekt „Value for Money – V4M“, ktorého základným cieľom je poskytnúť členským štátom viac hodnôt za cenu ich členských príspevkov.

Smerom ku COP21

Foto: Stála misia

Paríž sa koncom roka 2015 stane mestom boja proti zmene klímy. Už dnes sa však pripravuje na hostenie **21. konferencie zmluvných strán Dohovoru Organizácie spojených národov o zmene klímy**. Vedenie mesta prijalo začiatkom júla vyhlásenie za účelom mobilizácie všetkých aktérov v oblasti zmeny klímy a chce byť impulzom globálnej dynamiky. Navrhované opatrenia sa sústreďujú do oblastí mobilizácie a koordinácie „spoločného hlasu“ miest a regiónov, ako aj veľkých európskych miest a hlavných miest k spoločným kritériám verejných objednávok na nabádanie priemyselného sektoru k ekologickejšim ponukám. Kľúčový je však prístup samotných Parížanov, preto parížska radnica plánuje počas veľkých mestských podujatí a v rámci mestských kultúrnych inštitúcií viac podnecovať záujem obyvateľov mesta, predovšetkým mládeže, o ekologické témy. Mesto bude takisto pokračovať v naplňaní svojich environmentálnych cieľov zo strategického dokumentu „*Plan, Climat, Energie*“. Jedným z cieľov mesta je zníženie emisií skleníkových plynov na svojom území o 75% v období rokov 2004 – 2050 a adaptácia na zmenu klímy prostredníctvom inovatívnych iniciatív, napríklad budovaním centier solárnej a geotermálnej energie. V roku 2015 sa mesto zameria na udržateľnú a štrukturálnu redukciu ekologickej stopy „Veľkého Paríža“, t.j. vrátane prímestských častí, a rozvoj hospodárstva mesta s čo najmenším dopadom na životné prostredie. Pre zaujímavosť pripomíname napríklad

úspešný, už sedem rokov fungujúci projekt mestských verejných bicyklov „Vélib“, ktorý, mimochodom, často využívajú aj zamestnanci OECD, a zatiaľ menej úspešný projekt mestských elektromobilov „Autolib“.

Zdroj: www.paris.fr.

na mesiace september a október 2014:

10. september	- Paríž, prerokovanie Ekonomického hodnotenia SR vo Výbore OECD pre ekonomické prehľady
23. – 25. september	- Mojmírovce, 19. ročník medzinárodného školiaceho kurzu pod záštitou OECD „ Harmonizácia hodnotenia kvality ovocia a zeleniny “
24. – 25. september	- Paríž, výročné zasadnutie Lesníckej schémy OECD
30. september	- Paríž, Medzinárodné fórum o otvorenom vládnutí
október/november	- Bratislava, oficiálne zverejnenie Ekonomického hodnotenia SR v SR
7. – 8. október	- Paríž, zasadnutie Výboru OECD pre rozvojovú pomoc na vyššej úrovni (DAC Senior Level Meeting)
13. – 14. október	- Paríž, seminár k PPP projektom v poľnohospodárstve

Hodnotiaci dotazník k dvojmesačníku „OECD v skratke“

Na webovej stránke našej misie, v časti, kde nájdete archív dvojmesačníkov, sme zverejnili krátky hodnotiaci formulár, ktorým sa môžete vyjadriť k nášmu časopisu. Keďže spätná väzba od vás je pre nás dôležitá, každá rada, námietka, pripomienka, upozornenie sú pre nás inšpiráciou k ďalšiemu skvalitňovaniu nášho časopisu tak, aby sme našou prácou boli užitoční pre tú vašu. Poteší nás, ak si nájdete čas a pošlete nám vyplnený dotazník s vaším hodnotením na adresu oe.cd.paris@mzv.sk.

Anotácie k publikáciám OECD

V júli sme pripravili nové, šestnásté, číslo anotácií stálej misie k vybraným, pre Slovensko relevantným publikáciám OECD. Archív s anotáciami je možné nájsť na webovej stránke MZVaEZ SR (www.mzv.sk) v časti SR v OECD a preklikáte sa na ne aj cez stránku našej stálej misie (www.oecdparis.mfa.sk). Publikácie, o ktorých v anotáciách informujeme, je možné objednať priamo zo stránky OECD. Sú tiež dostupné v **Depozitnej knižnici OECD na Slovensku** (Lamačská cesta 8/a, Bratislava, www.cvtisr.sk). Elektronický formát publikácií si môžu zamestnanci verejnej správy stiahnuť aj z interného komunikačného systému OECD nazývaného **Olis** alebo **Olisnet**.

Krátky slovník pojmov OECD

¹Globálne hodnotové reťazce (Global Value Chains - CVCs) – geografické rozmiestňovanie výroby a služieb do oblastí s najefektívnejšími ekonomickými podmienkami a podnikateľským prostredím.

Pozn.: Vysvetlenie niektorých ďalších základných termínov a skratiek používaných v OECD nájdete na internetovej stránke našej stálej misie v časti „Krátky slovník pojmov OECD“ (www.oecdparis.mfa.sk)

*Autorský tím – kolektív stálej misie:
Ingrid Brocková – veľvyslankyňa, Peter Spišiak, Pavol Seko, Adriana Váňová, Matej Dostál,
Andrea Brezanová, Kristína Gendová Ruzsíková*

Edičné spracovanie: Kristína Gendová Ruzsíková

*nepredajné, distribuované elektronicky
(uzávierka aktuálneho čísla – 17.7.2014)*

*Kontakt: Stála misia Slovenskej republiky pri OECD
Tel: 0033 1 56 26 50 90
oecd.paris@mzv.sk*

www.oecdparis.mfa.sk
www.oecd.org

Členské krajiny OECD (rok vstupu do organizácie) : Austrália (1971), Belgicko (1961), Česká republika (1995), Čile (2010), Dánsko (1961), Estónsko (2010), Fínsko (1969), Francúzsko (1961), Grécko (1961), Holandsko (1961), Island (1961), Izrael (2010), Írsko (1961), Japonsko (1964), Južná Kórea (1996), Kanada (1961), Luxembursko (1961), Maďarsko (1996), Mexiko (1994), Nemecko (1961), Nový Zéland (1973), Nórsko (1961), Poľsko (1996), Portugalsko (1961), Rakúsko (1961), Slovensko (2000), Slovinsko (2010), Spojené kráľovstvo (1961), Španielsko (1961), Švajčiarsko (1961), Švédsko (1961), Taliansko (1962), Turecko (1961), USA (1961).